

9. edycja Święta Drzewa

raport z działań

KLUB GAJA

Spis treści

Wstęp.....	3
9. edycja Święta Drzewa – najwięcej posadzonych drzew, największa liczba uczestników!	4
Święto Drzewa dla świata	5
Święto Drzewa z Lasami Państwowymi	5
Święto Drzewa po trzykroć	6
W Warszawie z aktorami i administracją państwową	7
W Katowicach z artystami i profesorem	8
W Beskidach z uczniami i samorządowcami	9
Święto Drzewa – praca ludzi	10
Współpraca i działania obywatelskie, czyli... <i>Drzewko dobrych manier</i>	12
Sadzenie drzew, zakładanie ogrodów, czyli... sadzimy żywe karmniki	16
Ochrona starych drzew, czyli... Franku nie umieraj nam!	22
Przedstawienia, happeningi, czyli... drzewa chodzą po ulicy!	24
Zajęcia w terenie, lekcje tematyczne, konkursy, czyli... bieganie po liściach	28
<i>Zbieraj makulaturę, ratuj konie</i> , czyli... do szkoły przeszedł koń!	32
Laureaci konkursów Święta Drzewa	36
Ucz się z klimatem – ucz się nieustannie	36
Nagrody Czarodziejskiego Drzewa	37
Złote Czarodziejskie Drzewo	37
Zagłosuj na Drzewo Roku – jedenaście finałowych drzew Klubu Gaja	38
Wspieraj działania Klubu Gaja	39

JOLANTA MIGDAŁ,
Klubu Gaja,
koordynatorka programu
Święto Drzewa

*Podsumowaliśmy 9. edycję Święta
Drzewa Klubu Gaja –
mamy 2 rekordy!*

*Ponad **71 tys. uczestników**
– **dzieci, młodzieży i dorosłych**
posadziło blisko **83,5 tys. drzew!**
Wszystkim dziękujemy
i gratulujemy wyników!*

Wstęp

Mamy sukces! Wspólnie z 71 tysiącami uczestników 9. edycji programu Święto Drzewa zasadziliśmy blisko 83,5 tysiąca drzew! To największe liczby w dotychczasowej historii programu edukacji ekologicznej Święto Drzewa Klubu Gaja.

Jesteśmy z tego powodu bardzo dumni. Nie tylko, dlatego, że wymierne efekty są tak imponujące. W Święcie Drzewa najważniejsze jest budowanie kapitału ekologicznego, ale my w szczególności doceniamy społeczny aspekt programu. Jesteśmy dumni z coraz większej liczby uczestników i partnerów, którzy poprzez swoją pracę i zaangażowanie mobilizują całe społeczności do czynnego świętowania dla drzew, ale przede wszystkim – dla ludzi.

Drzewa podnoszą jakość naszego życia, są ważnym elementem ekosystemów i regulacji klimatu. Myślę, że to jest najważniejsze – aktywne włączanie się w ogólnoswiatowy ruch, działający na rzecz zmniejszenia skutków zmian klimatycznych na naszym globie. Być może, bez naszej wspólnej pracy, wielkie powodzie w Indochinach, czy susze w Azji i Australii, byłyby jeszcze tragiczniejsze. A sadzenie drzew jest najprostszym działaniem, by rozmiary takich katastrof zmniejszać.

W dynamicznie zmieniającym się świecie wokół nas, coraz częściej najważniejsze staje się podtrzymanie relacji z drugą osobą, krajobrazem, miastem czy kulturą. Do tego trzeba zaufania i empatii, ale także wspólnego wysiłku przynoszącego konkretne dobro. Nie bójmy się tego tak nazwać... Dobro.

Święto Drzewa to dobry przykład budowania więzi pomiędzy ludźmi i przyrodą, zaangażowania społeczności wokół lokalnych inicjatyw. Wspólnie pobiliśmy rekord, i to na dużą skalę. Działaliśmy lokalnie, ale skutki naszych inicjatyw są globalne. Pomagały nam w tym różne instytucje, bez których te działania nie byłyby tak duże. Wspierały nas różne środowiska społeczne, zawodowe i kulturowe. Czyż nie jest to jednocześnie autentyczne otwarcie się na debatę społeczną, co naprawdę znaczy być ekologicznym?

Przed nami kolejna, tym razem okrągła, **jubileuszowa 10. edycja programu edukacji ekologicznej Święto Drzewa Klubu Gaja**. Wszystkich dotychczasowych i nowych uczestników gorąco zapraszam do dalszych działań i organizacji Święta Drzewa.

Nie ustańmy w budowaniu wspólnej przestrzeni świętowania, wokół wartości, jaką jest przyroda. Pielęgnujmy tradycję współpracy i różnorodności przy organizacji lokalnych obchodów Święta Drzewa. Dla dobra ludzi, zwierząt i przyrody.

JACEK BOŻEK, założyciel i prezes Klubu Gaja

Każdy człowiek, kierowany naturalnym poczuciem dobra, jest skłonny podejmować działania dla dobra wspólnego. Trzeba jednak takie działania zaproponować, stąd program Święto Drzewa oraz wiele innych przedsięwzięć Klubu Gaja. Dziękuję serdecznie uczestnikom 9. edycji programu i gratuluję wyników! Zapraszam wszystkich do udziału w jubileuszowej 10. edycji Święta Drzewa.

Jacek Bożek

Gimnazjum w Rozogach

9. edycja Święta Drzewa – najwięcej posadzonych drzew, największa liczba uczestników!

Od 2003 roku Klub Gaja realizuje program edukacji ekologicznej Święto Drzewa. Dzięki niemu skutecznie i nowatorsko zachęcamy do sadzenia i ochrony drzew – zarówno w lasach, jak i na terenach zurbanizowanych. Popularyzujemy wiedzę na ten temat. Program ma zasięg ogólnopolski i międzynarodowy, ale angażuje społeczności wokół lokalnych inicjatyw.

Świąteczną datą, która inauguruje kolejne edycje programu w całej Polsce, jest 10 października. W ten sposób inicjujemy społeczne działania dla ochrony drzew, które rozwijają się w całym kraju, od małych miejscowości po powiaty. W przedsięwzięcia angażują się osoby indywidualne i grupy społeczne, które podejmując wspólną pracę na rzecz środowiska naturalnego, przekraczają tym granice pokoleniowe, kulturowe i polityczne.

W 9. edycji Święta Drzewa Klubu Gaja zasadzono blisko **83,5 tys. drzew**, w tym **386 w intencji pokoju na świecie**.

W działania zaangażowało się ponad

71 tys. osób.

Zebrano **268 ton makulatury.**

Święto Drzewa dla świata

Program Święto Drzewa bierze udział w kampanii zainicjowanej w 2007 roku przez ONZ (UNEP) *Miliard Drzew dla Planety*. Dzięki 9. edycji programu do wyników światowej kampanii dopisano 83,5 tys. drzew z Polski.

Aktualnie celem ogólnoświatowego przedsięwzięcia jest zasadzenie 14 miliardów drzew. **Posadzono już 12,5 miliarda drzew. 315 tysięcy w tej liczbie to wyniki kilku edycji Święta Drzewa Klubu Gaja**, bo konsekwencje i przyczyny zmian klimatycznych dotyczą także Polskę (powodzie, wichury, susze). Drzewa pochłaniają odpowiedzialny za zmiany klimatyczne dwutlenek węgla. Jedno drzewo średniej wielkości pochłania 6 kg dwutlenku węgla rocznie, a więc w ciągu 40 lat eliminuje ok. 250 kg dwutlenku węgla. Sadzenie drzew jest prostym działaniem, którego może podjąć się każdy człowiek. Prostota tego działania cieszy i raduje tak, jak... Święto Drzewa Klubu Gaja!

Nadleśnictwo Zawadzkie

Zespół Szkół Leśnych w Tucholi

Nadleśnictwo Ilawa

ADAM WASIAK, Dyrektor Generalny Lasów Państwowych

Co roku sadzimy około 500 mln nowych drzew, na powierzchni 50 tys. ha. Dzięki temu lasów w Polsce przybywa. W tej chwili nasza lesistość wynosi 29,2%, a tuż po II wojnie światowej wynosiła niespełna 21%. Przybywa również drzew poza samymi lasami, między innymi dzięki takim programom jak Święto Drzewa Klubu Gaja. Uczestnictwo w tym święcie, to dla nas duży zaszczyt.

Święto Drzewa z Lasami Państwowymi

W 2011 roku Święto Drzewa było częścią obchodów Międzynarodowego Roku Lasów ogłoszonego przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych, a w Polsce prowadzonego przez Lasy Państwowe, które są partnerem strategicznym Święta Drzewa. Dzięki zaangażowaniu nadleśnictw szkoły uczestniczące w programie mogą liczyć na ich niezbędną pomoc merytoryczną i techniczną.

Główne hasło Międzynarodowego Roku Lasów *Lasy dla ludzi* ma uświadomić jak ogromne znaczenie mają one w życiu człowieka. Z zasobów leśnych utrzymuje się ponad 1,6 mld ludzi. Dla 300 mln ludzi na świecie są miejscem zamieszkania.

Inauguracja Święta Drzewa w Warszawie – Pole Mokotowskie

Święto Drzewa po trzykroć

Uroczystości inauguracyjne 9. edycji programu edukacji ekologicznej Klubu Gaja Święto Drzewa odbyły się w trzech miejscach – w stolicy Polski, **Warszawie**, na Polu Mokotowskim obok Ścieżki Ryszarda Kapuścińskiego, najbardziej znanego na świecie polskiego reportera; w **Katowicach** przed największą i najnowocześniejszą księżniczką w regionie – Biblioteką Śląską i w **Beskidach**, tysiąc metrów nad poziomem morza, podczas ponownego otwarcia ponad 100-letniego alpinarium na szczycie góry Szyndzielni.

Sadzenie drzew w ramach 9. edycji Święta Drzewa Klubu Gaja odbyło się także lokalnie, we wszystkich 16 polskich województwach. Liderem – ze względu na liczbę zasadzonych drzew i liczbę uczestników jest **województwo śląskie** – ponad 19 tys. drzew (w tym prawie 14 tys. w Beskidach). W następnej kolejności uplasowały się: **woj. lubuskie** – ponad 14 tys. zasadzonych drzew, **woj. podlaskie** – blisko 11 tys. drzew.

Pod względem liczby uczestników-odbiorców programu (spotkań edukacyjnych, konferencji, happeningów informacyjnych nt. zmian klimatycznych i roli drzew) liderami są **województwo śląskie** – ponad 13 tys. uczestników, **woj. wielkopolskie** – ponad 7 tys. osób oraz **woj. lubuskie** i **woj. podlaskie** – po 5 tys. uczestników.

ALICJA KAPUŚCIŃSKA,
wдова po pisarzu
i reportażystce
Ryszardzie Kapuścińskim

*Jestem bardzo wdzięczna,
że przy ścieżce, po której mąż tyle
lat spacerował i myślał, co ma
napisać, sadzone są drzewa.
Myślę, że on patrzy z nieba
i bardzo się z tego cieszy.
Tym bardziej, że w naszym
ogródku też posadził drzewa:
brzozę i tulipanowca.*

**MAGDALENA
POPŁAWSKA,**
aktorka, ambasadorka
Klubu Gaja

Dzieciństwo częściowo spędziłam na wsi, z babcią. Kiedy, jako dorosła, stałam się właścicielką działki, chciałam spełnić swoje marzenie: zasadzić na niej orzecha – symbol rodzinnego domu. Nie udało się, bo drzewo się nie przyjęło, ale przynajmniej spróbowałam.

Jeśli mieszkamy w miastach i mamy za oknami drzewa, docerzymy to. Podróżuję po świecie i oglądam miasta, w których jest głównie beton, a nie zieleń. Tymczasem kontakt z przyrodą, nawet taki chwilowy, jakby nieświadomy, w drodze do pracy czy szkoły, ma dla człowieka duże znaczenie. W moim życiu – ogromne.

BARTŁOMIEJ TOPA,
aktor, ambasador
Klubu Gaja

O tej inicjatywie słyszałem kilka lat temu. Drzewa sadziłem już nie raz, ale prywatnie. To były klony, cisy, czeremcha i drzewa owocowe. Sadzenie drzew to pomysł na zrównoważenie tego, co robimy z przyrodą. Myślę, że w Polsce sadi się sporo drzew. Robią to najczęściej nadleśnictwa, a z inicjatyw społecznych wyróżniłbym Klub Gaja. Jeśli rzecz rozpatrywać poprzez indywidualne postawy, to wszystko zależy od tego, czy jesteśmy wrażliwi, czy zwracamy uwagę na to gdzie i jak żyjemy. Działalność Klubu Gaja inspirowa ludzi do refleksji. Może mój udział w tym programie sprawi, że ktoś posadzi o jedno drzewo więcej, albo zmieni swoje myślenie.

Inauguracja Święta Drzewa w Warszawie – Biblioteka Narodowa

W Warszawie z aktorami i administracją państwową

| 7

Aktorzy – **Magdalena Popławska** i **Bartłomiej Topa** sadzili drzewa inauguracyjne w Warszawie, na Polu Mokotowskim (10 października). Obchody Święta Drzewa organizowane były przy współpracy Miasta Stołecznego Warszawy. W uroczystości posadzenia kasztanowców, dębu i platana (w sumie 13 drzew) wzięli udział m.in. wdowa **Alicja Kapuścińska**, **Jacek Michałowski** – szef Kancelarii Prezydenta RP, **Janusz Zaleski** – wiceminister środowiska, **Leszek Drogosz** – dyrektor Biura Infrastruktury Urzędu m.st. Warszawy, **Anna Paszkiewicz** – zastępca Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, **Jarosław Jankowski** – dyrektor Departamentu Młodzieży i Organizacji Pozarządowych Ministerstwa Edukacji Narodowej, **Jan Wiater** – wiceprezes Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, **Ewa Moczulska** z Departamentu Edukacji Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.

Podczas inauguracji w Bibliotece Narodowej wręczono statuetki laureatom nagród: Czarodziejskiego Drzewa (za sadzenie i ochronę drzew), Pegaza (za zbiórkę makułatury), Drzewa Roku (dla miasta Dęblin, w którym znajduje się dąb Grot – Drzewo Roku 2011). Wśród nagrodzonych jest wiele przykładów niezwykłych działań, które spowodowały, że sadzeniem i ochroną drzew zajęły się różnorodne grupy społeczne, zawodowe i pokoleniowe w całej Polsce. To m.in. Urząd Miasta w Ostrowcu Świętokrzyskim, który do sadzenia drzew zaangażował 24 szkoły i 3 tys. osób; Szkoła Podstawowa nr 4 w Warszawie tworząca żywy *plot zdrowia*; Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Debrznie, który ustanowił Szkolną Ostoję Przyrody i gmina Bralin, która w sadzenie drzew zaangażowała wiele osób – od przedszkolaków po sołtysów.

Inauguracja Święta Drzewa w Katowicach – przed Biblioteką Śląską

W Katowicach z artystami i profesorem

8

Rzeźbiarka **Lidia Sztwiertnia**, pisarz **Wojciech Kuczok** i profesor **Jan Malicki** z udziałem zaproszonych gości, 9. edycję Święta Drzewa otwarli w Katowicach przed Biblioteką Śląską (11 października). Podczas sadzenia symbolicznych drzew dla noblistów obecni byli uczniowie i nauczyciele, leśnicy i społecznicy, przedstawiciele urzędów państwowych i samorządowych.

Zasadzono cztery lipy upamiętniające Nagrody Nobla w dziedzinie literatury dla **Wisławy Szymborskiej**, **Czesława Miłozza**, **Władysława Reymonta** i **Henryka Sienkiewicza**. Natomiast zasadzeniem świerka uczczono najnowszego noblistę – szwedzkiego poetę, **Tomasa Tranströmera**. Przed sadzeniem młodzież z Gimnazjum nr 10 w Katowicach pokazała krótkie prezentacje dotyczące dokonania literackich polskich noblistów. W sadzeniu wzięli także udział: wiceprezydent Katowic – **Marcin Krupa**; wicewojewoda śląski – **Piotr Spyra**; wiceprezes Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach – **Rafał Adamus** oraz nadleśniczy Nadleśnictwa Katowice – **Tadeusz Norman**.

Podczas uroczystości w Katowicach statuetkę Nagrody Czarodziejskiego Drzewa (za udział w poprzedniej edycji programu Święto Drzewa) odebrał przedstawiciel Zespołu Szkół Specjalnych przy Wojewódzkim Centrum Pediatrii *Kubalonka* w Istebnej. Na Kubalonce w Beskidzie Śląskim obchody Święta Drzewa przebiegały pod hasłem: *Drzewa też leczą*. Na terenie parku wokół szpitala posadzono 30 drzew, w tym drzewko dla pokoju. Dzięki współpracy z Nadleśnictwem Wisła zorganizowano zajęcia w stacji terenowej Karpackiego Banku Genów w Wyrchzadeczce. Na wycieczkach w lesie dzieci – pacjenci centrum pediatrii uczyły się rozpoznawać gatunki drzew i określać ich wiek. Były to jednocześnie zajęcia z rehabilitacji klimatycznej.

WOJCIECH KUCZOK, pisarz

*Moja miłość do drzew stoi
w kontrapunkcie do mojej miłości
do książek – przedmiotów przecież
jednak papierowych, bo tylko takie
jestem w stanie czytać. W jednej
z moich książek jest rozdział
poświęcony dzikiej wycince lasu,
co spotyka się z pewną zemstą
ducha gór. Jeśli chodzi o ulubione
gatunki drzew, to te, które kojarzą
mi się z moimi konkretnymi
przeżyciami. Na pewno należą
do nich te, które tworzą drzewostan
Tatr, czyli limby, świerki, sosny.
Widok z okna na las iglasty to dla
mnie rodzaj błogostanu, bo wiem,
że jestem gdzieś w górach.*

Inauguracja Święta Drzewa na szczycie Szyndzielni w Beskidach

---

JACEK KRYWULT, Prezydent Bielska-Białej

Jesteśmy świadkami przykładu dobrej współpracy. Jeśli tylko chce się współpracować, to można to bardzo szybko osiągnąć. Przecież porozumienie w sprawie alpinarium podpisaliśmy zupełnie niedawno i już, błyskawicznie, mamy tego efekt. To jest przykład do dalszych działań. Chodzi tylko o to, żeby zebrała się grupa ludzi, którzy naprawdę coś chcą zrobić.

HUBERT KOBARSKI, Nadleśniczy Nadleśnictwa Bielsko

Alpinarium to jedno z najciekawszych miejsc w Beskidzie Śląskim. Mamy tu ponad 180 gatunków różnych roślin, nie tylko z naszej strefy klimatycznej, ale również z Azji. Atrakcja polega na tym, że na przestrzeni całego okresu wegetacyjnego mamy tu możliwość obserwowania różnych gatunków, w tym gatunków ściśle chronionych.

W Beskidach z uczniami i samorządowcami

W Beskidach, na szczycie Szyndzielni, tysiąc metrów nad poziomem morza, odbyła się ostatnia z trzech zaplanowanych uroczystych inauguracyj Święta Drzewa (13 października). Posadzono dwie limby i ponad 50 krzewów kosodrzewiny. Wręczono również jedną z kilku statuetek Nagrody Czarodziejskiego Drzewa. Otrzymała ją parafia ewangelicka w Szczyrku-Salmopolu za utworzenie w Beskidach Ogrodu Reformacji.

Inauguracja Święta Drzewa w Beskidach była także okazją do uroczystego otwarcia, istniejącego na szczycie Szyndzielni od 1906 roku, alpinarium. Dzięki współpracy: Klubu Gaja i Nadleśnictwa Bielsko, samorządów Bielska-Białej i Wilkowic oraz Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego udało się wyremontować i uporządkować ogród, w którym znajduje się ponad 180 gatunków roślin. Teraz turyści będą chętniej zaglądać do odnowionego i zadbanego alpinarium.

Wśród zaproszonych gości, którzy wzięli udział w uroczystości na Szyndzielni obecni byli: **Jacek Krywult** – prezydent Bielska-Białej; **Bogdan Gieburowski** – zastępca dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Katowicach; **Hubert Kobarski** – nadleśniczy Nadleśnictwa Bielsko; **Jerzy Jurczak** – prezes bielskiego oddziału Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego. Licznie przybyli także wolontariusze z projektu Klubu Gaja *Ekolokalny wolontariat*: z Zespołu Szkół Drzewnych i Leśnych w Żywcu, Zespołu Szkół Gastronomiczno-Hotelarskich w Wiśle, bielskiego Ośrodka Edukacji *Sokrates* i Zespołu Szkół nr 6 w Tychach.

Piknik rodzinny firmy LeasePlan Fleet Management Polska

Święto Drzewa – praca ludzi

Sadzenie drzew jest uniwersalnym przesłaniem dla każdego człowieka. Ich właściwości mogą efektywnie ograniczać zagrożenia wywołane zmianami klimatycznymi. Celem programu Święto Drzewa Klubu Gaja jest edukacja na temat przyczyn, skutków i nowych wyzwań związanych ze zmianami klimatycznymi, połączona z praktycznymi działaniami na rzecz ochrony drzew. Należą do nich: sadzenie nowych drzew, zbiórka makulatury, odszukiwanie drzew cennych przyrodniczo i społecznie.

Święto Drzewa to ogromne przedsięwzięcie społeczne. Wszystkie działania proponowane w ramach programu są podejmowane samodzielnie przez uczestników. Program powstał z myślą o placówkach edukacyjnych, ale szkoły, biblioteki, przedszkola i świetlice zaczęły pozyskiwać partnerów ze swojego otoczenia. Do programu włączają się samorządy, instytucje państwowe i przedsiębiorstwa, organizacje społeczne i zawodowe. Współpraca pomiędzy interesariuszami – reprezentantami różnych grup społecznych i różnych interesów jest normą w krajach wysokorozwiniętych, podstawą w budowaniu kapitału ekologicznego i społecznego. W Polsce idea sadzenia drzew i krzewów wychodzi poza szkolne mury. Sadzą dzieci, rodzice i dziadkowie, miłośnicy regionu i artyści, parafianie, sołtysi i strażacy, policjanci i wspólnoty, i wiele innych środowisk.

SŁAWOMIR WONTRUCKI, prezes Zarządu LeasePlan Fleet Management Polska

Nasza firma zajmuje się finansowaniem i zarządzaniem flotami samochodowymi. Mamy w Polsce ponad 17 tys. aut. Samochody osobowe są odpowiedzialne za 12% CO₂. Czujemy się zobowiązani do tego, aby auta, którymi jeżdżą nasi klienci, nie przynosiły szkody środowisku. W 2006 r. poszukując do tego partnera, szczęśliwie spotkaliśmy Jacka Bożka i jego wspomniały zespół. Wspólnie posadziliśmy już przeszło 37 tys. drzew. Emisję gazów z jednego samochodu eliminuje 7 dojrzałych drzew. Tym bardziej dziękuję Klubowi Gaja za współpracę i zaufanie. Myślę, że jeszcze wiele lat będziemy razem podążać ekologiczną ścieżką.

SZYMON DOMAGALSKI, dyrektor szkół w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Debrznie

Wszyscy nasi podopieczni byli w jakimś konflikcie z prawem. Mimo to, większość chłopców bardzo chętnie angażuje się we wszystko, co przynosi coś dobrego innym. Trzeba im to jednak pokazać, bo dotychczasowe życie uczyło ich czegoś zupełnie odwrotnego – żeby tylko brać od innych. Kiedy przychodzą do naszego ośrodka muszą się zacząć zmieniać, zobaczyć, że mogą dostać coś dobrego lub sami coś takiego zrobić. Dzięki jednej z naszych pań nauczycielek, która potrafi ekologią zarazić każdego, zbierają makulaturę i sadzą drzewa. Sport i ekologia – to dwa obszary, w które angażują się najchętniej.

Święto Drzewa staje się tradycją. Wiele spośród placówek oświatowych bierze udział w programie nieprzerwanie od 9 lat. Od wielu lat wspierają go partnerzy programu, w szczególności **LeasePlan Management Polska, Troton, Eco Service, Ashoka**. Święto Drzewa wpisało się już na stałe w kalendarz wydarzeń wielu samorządów – do liderów należą **Urząd Miasta Koszalin, Powiatowe Centrum Ekologiczne przy Starostwie Powiatowym w Limanowej, Urząd Miasta Ostrowiec Świętokrzyski, Urząd Miasta i Gminy Prusice, Urząd Miasta Łaziska Górne, Gmina Bralin, Sołectwo Wycisłowo**.

Święto Drzewa to nie tylko sadzenie drzew w lasach. Dzięki programowi zmienia się otoczenie instytucji publicznych w miastach i mniejszych miejscowościach. Zadrzewiane są skwery przy szkołach, przedszkolach, place zabaw na osiedlach, miejskie parki, pobocza dróg, brzegi rzek i górskie stoki. Chroni i pielęgnuje się kilkusetletnie drzewa w centralnych punktach miast, cmentarzy czy nieużytków.

Programy edukacji ekologicznej Klubu Gaja są zawsze nastawione na działanie długofalowe, ponieważ wprowadzenie zmiany społecznej wymaga powszechnej akceptacji zmian przez obywateli. Konsekwentne działania (promowanie programu, wykłady, spotkania, wydawnictwa) wymagają nakładów finansowych i przychylności przedstawicieli administracji publicznej. Święto Drzewa uzyskało patronaty **Ministra Edukacji Narodowej i Ministra Środowiska, prezydenta Miasta Stołecznego Warszawy i Marszałka Województwa Śląskiego**. Program został dofinansowany przez **Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej** oraz **Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach**.

Towarzystwo Przyjaciół Lasu w Kudypach

Współpraca i działania obywatelskie, czyli... *Drzewko dobrych manier*

Współpraca i działania obywatelskie opierają się na dużej aktywności i otwartości. Klub Gaja zachęca do rzeczywistych, a nie pozornych działań na rzecz środowiska. W wypadku takich działań, potrzeba nam szerokiego spojrzenia na świat natury, w którym żyjemy, i z którego nieprzerwanie czerpiemy wiele korzyści. Drzewa są nie tylko elementem krajobrazu, w każdym najbliższym otoczeniu. Są niezastąpionym, największym i najlepszym producentem tlenu, tłumią hałas, oczyszczają atmosferę. Korzystają więc z nich wszyscy.

Klub Gaja sadi i chroni drzewa poprzez ogromną rzeszę ludzi, którzy chcą z nim współpracować i pozyskiwać dla tej idei kolejnych partnerów. Namawiamy, aby szukać współpracowników w najbliższym otoczeniu, prezentować ideę Święta Drzewa, podpowiedzieć jak zorganizować je u siebie, pokazać wyniki swoich działań. Zachęcamy, aby wychodzić do innych środowisk takich, jak samorząd lokalny, przedsiębiorcy, spółdzielnie mieszkaniowe, ośrodki kultury, rzemieślnicy i wiele innych. Przecież każdego, na przykład uciechy, *Drzewko dobrych manier*, takie, jakie zasadzono w Jastrzębiu-Zdroju.

CEE NATURA w Ostródzie

Rada Miasta w Jastrzębiu-Zdroju, Rada Osiedla Zofiówka, zarząd przy kopalni Zofiówka oraz Nadleśnictwo Rybnik to partnerzy Święta Drzewa dla **Przedszkola im. Misia Uszatka w Jastrzębiu-Zdroju**. Prace dzieci o tematyce *Drzewo moim przyjacielem* ozdobiły pobliską **Poradnię Pediatryczną**. Z partnerami zasadzono 10 drzew iglastych. Każde zyskało imię. Jest więc m.in. *Drzewko dobrych rad* i *Drzewko dobrych manier*.

Na terenie Leśnego Parku im. Zasłużonych Leśników **Nadleśnictwa Zawadzkie** odbyło się uroczyste sadzenie drzew z udziałem szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, przedstawicieli samorządów terytorialnych i **19. Drużyny Harcerskiej Nieprzetartego Szlaku Leśni Ludzie**, złożonej z wychowanków Domu Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży oraz Osób Dorosłych Niepełnosprawnych Intelaktywnie w Zawadzkim. Nadleśnictwo przygotowało sadzonki jabłoni rajskiej i czereśni ptasiej – stanowią one atrakcyjną bazę pokarmową dla wielu gatunków ptaków, są również wykorzystywane do produkcji przetworów domowych.

Rada Sołecka Wycisłowa i dzieci ze **Szkoły Podstawowej w Wycisłowie** wraz z opiekunami, na wiejskim placu zabaw *Jarzębinka* zasadziły dąb szypułkowy, który w wyniku konkursu otrzymał imię Wycisław. Mieszkańcy Wycisłowa wspólnie wybudowali plac zabaw, boisko do siatkówki, palenisko, boisko do piłki nożnej i do ideokeja. Starają się w tych miejscach corocznie uzupełniać nasadzenia drzew.

Starostwo Powiatowe w Limanowej, Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa i Powiatowe Centrum Ekologiczne przeprowadziło konferencję dla nauczycieli biologii, przyrody i geografii z wszystkich szkół powiatu. Partnerami podczas obchodów Święta Drzewa były: **Nadleśnictwo Limanowa, Nadleśnictwo Stary Sącz, Gorceński Park Narodowy**. Posadzono ponad 700 drzew przy udziale ponad pół tysiąca osób ze wszystkich gmin i 25 placówek oświatowych powiatu limanowskiego. W ramach Święta Drzewa od 2005 roku, dzięki Starostwu Powiatowemu w Limanowej, posadzono już ponad 4 tys. drzew.

Zaproszenie do udziału w Święcie Drzewa od **Przedszkola w Bierzwniku** przyjęli **wójt gminy, policjanci, dyrektor Gminnego Banku Spółdzielczego, komendant i strażacy z Ochotniczej Straży Pożarnej, dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu z pracownikami Biblioteki Gminnej, Nadleśnictwo Bierzwnik, rodzice** i przedszkolaki z wychowawcami. Goście, zgromadzeni pod przedszkolem, wyruszyli w marszu ekologicznym pod hasłem

Chrońmy drzewa. Powiewały napisy: Nie deptajmy mrowisk, Drzewa to symbol życia, Nie niszczy my drzew i krzewów, Sadźmy drzewa.

Grupa Kapitałowa PBG z Wysogotowa nawiązała współpracę z **Nadleśnictwem Grodzisk w Lasówkach**. Leśniczy pomógł w zaplanowaniu terenów zielonych, w wyborze gatunków drzew i prac, które trzeba wykonać. Nadleśnictwo przekazało 150 sadzonek, które zasadziło 80 pracowników z Grupy PBG. Firmowy piknik *Święto lasu* zainaugurował prezes spółki, który posadził pierwsze drzewko.

Z okazji Święta Drzewa dzieci ze **szkół podstawowych Gminy Aleksandrów Łódzki** posadziły w Parku Miejskim już siódme drzewo. W ceremonii wziął udział m.in. burmistrz Aleksandrowa Łódzkiego. Następnie odbyły się warsztaty plastyczne w **Młodzieżowym Domu Kultury**.

Przedsiębiorstwo Robót Komunikacyjnych w Krakowie posadziło 48 drzew na terenie należącym do miasta, u zbiegu ulic Turowicza i Milana. To śliwy wiśniowe *pisardi*, wiązy holenderskie i graby kolumnowe.

Szkoła Podstawowa nr 13 w Tomaszowie Mazowieckim współpracuje z **Kołem Polskiego Związku Głuchych**. Dzieci wystąpiły tutaj ze specjalnym przedstawieniem o drzewach, którego treść przetłumaczono na język migowy. Dal szy ciąg spotkania przebiegał w lesie. Dzieci i członkowie koła wspólnie rozpoznawali gatunki drzew, ich cechy i opracowywali *Kartę zdrowia drzewa*. Było przy tym wiele radości, ciepłych gestów i ogromnego zaangażowania wszystkich uczestników spotkania. Informacja o akcji ukazała się w lokalnej prasie i telewizji.

Inicjatorami obchodów Święta Drzewa na Warmii i Mazurach są członkowie **Towarzystwa Przyjaciół Lasu (TPL) w Kudypach**. W kudypskim arboretum spotkało się liczne grono członków TPL, słuchaczy **Uniwersytetu III Wieku**, pracowników **Nadleśnictwa Kudypy, mieszkańców Olsztyna**. W obchodach uczestniczyła również grupa członków **Koła Towarzystwa Przyjaciół Lasu z Nadleśnictwa Ruciane-Nida**. Posadzono Drzewko dla Pokoju, podsumowano wyniki konkursu *Kudypskie arboretum w obiektywie*. Była także recytacja wierszy o drzewach.

Niegocińskie skrzaty, czyli **Przedszkole nr 244 w Warszawie** wspólnie ze **Szkołą Podstawową nr 271** posadziły Drzewo dla pokoju – lipę nazwaną Serduszkim. Założyły także hodowlę sosny z nasion przygotowanych przez **Nadleśnictwo Chojnow** oraz studiowały zeszyty edukacyjne wydawane przez to właśnie nadleśnictwo.

Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi nr 162 w Krakowie nawiązała współpracę z **Instytutem Ochrony Przyrody Polskiej Akademii Nauk**. W placówce odbyła się seria prelekcji dla uczniów klas IV i V pod hasłem *Które ptaki to dziuplaki? – projekt edukacyjny na temat ekologii i ochrony ptaków mieszkających w dziuplach*. Serię spotkań z ornitologiem, Emilią Grzędzicką, zakończyło wieszanie budek lęgowych dla sikor.

Szkole Podstawowej im. M. Konopnickiej w Leszczynie Szlacheckim udało się uporządkować obszar o powierzchni ok. 70 ha. Wspólnie m.in. z **Komendantem Posterunku Straży Leśnej, Leśniczym Leśnictwa Słupno** porządkowano tereny w Leśnictwie Słupno. Szkoła opiekuje się też XIX-wieczną Aleją Kasztanową. W zwalczaniu szrotówka kasztanowcowiaczka pomagają państwo **Henryka i Mirosław Józwickowie**, właściciele gospodarstwa. Na terenie Leśnictwa Słupno posadzono 900 drzew i krzewów na powierzchni 3, 20 ha o znaczeniu biocenotycznym i miododajnym. Mają spełniać funkcje ochronne np. przed wiatrem i stanowić wzbogacenie żerowe i ochronne dla zwierzyny i ptactwa. Szkoła opiekuje się także remizą śródpolną w Ciachcinie, którą utworzyła wspólnie z pracownikami **Nadleśnictwa Płock**.

Przedszkole nr 82 w Białymstoku zaangażowało w sadzenie drzew 54 rodziny. Każda z nich pracowała w parku na osiedlu **Towarzystwa Budownictwa Społecznego**. Rodziny z własnymi ogródkami lub działkami dostały dodatkowe sadzonki. O tym, że rzeczywiście trafiły do tych ogródków, zaświadczyły pamiątkowe zdjęcia z sadzenia.

Publiczne Przedszkole w Jełowej do współpracy zaprosiło **Nadleśnictwo Turawa, Technikum Leśne z Tułowic** i leśników pracujących w miejscowości Jełowa. Młodzież opowiedziała dzieciom o drzewach, ich ochronie oraz potrzebie powiększania lasów. Po części teoretycznej dzieci, rodzice, młodzież i leśnicy posadzili na placu zabaw około 30 drzewek.

Zespół Szkół w Dębach Szlacheckich do współpracy zaprosił m.in. **lokalną parafię rzymskokatolicką, Nadleśnictwo Koło, Zespoloną Szkołkę Leśną w Kiejszach, Leśnictwo Osiek, Urząd Gminy w Osieku Małym i Starostwo Powiatowe w Kole**. Imię papieża – Polaka Jana Pawła II nosi wiele drzew, które zdobią ogródek botaniczny przy filii szkoły, w Osieku Małym. W ramach Święta Drzewa dosadzono tam 20 nowych drzewek. Sto sadzonek przekazano parafii, aby z pomocą gimnazjalistów zasadzić je przy domu parafialnym, na cmentarzu i przy boisku sportowym.

Przedszkole nr 1 w Pyskowicach zaprosiło do współpracy **Nadleśnictwo Rudziniec, Bibliotekę Miejską, wszystkie pyskowskie przedszkola** oraz swoich absolwentów, czyli pierwszoklasistów z **Zespołu Szkół w Pyskowicach**. Przedszkole przekazało zaproszonym placówkom po 6 jodełek – od nadleśnictwa oraz po 6 zielonych baloników symbolizujących zieloną planetę Ziemię. Dzieci z każdej placówki wykonały prace plastyczne zatytułowane *Na drzewa*. Wybrane techniki zaskakiwały pomysłowością. Przedszkole wykonało wystawkę, którą pokazano w bibliotece w centrum miasta, aby wszyscy mieszkańcy Pyskowic mogli zapoznać się z proekologicznymi działaniami i wzbogacić tym własną świadomość.

Młodzież z Klubu 4H z **Zespołu Szkół Sportowych im. Polskich Olimpijczyków w Dąbrowie Górniczej** zainicjowała Miejską Kampanię Edukacyjną *Segregujesz – dęby ratujesz*. Miała ona na celu promowanie zasad segregacji opakowań, a jednocześnie zwrócenie uwagi na znaczenie drzew dla całego środowiska. Uczniowie w szkołach i na osiedlach zbierali podpisy pod deklaracjami udziału mieszkańców miasta w selektywnej zbiórce odpadów. W kampanii uczestniczyło 14 placówek. Zebrano 2175 deklaracji. Od **Nadleśnictwa Siewierz** szkoły otrzymały 30 sadzonek dębów.

W **Szkole Podstawowej nr 2 w Końskich** Święto Drzewa odbyło się po raz drugi. Dla tej społeczności to impreza środowiskowa. Wzięli w niej udział zaproszeni goście. m.in. zastępca **burmistrza miasta i gminy Końskie, przedstawiciele Rady Rodziców i rodzice**.

Przy **Ośrodku Kultury w Brzeszczach** zasadzono wiąź oraz dwie sosny limby. W uroczystości wzięły udział dzieci z **Przedszkola Pod Żyrąfą, z Przedszkola Słoneczko i Przedszkola Pod Tęczą** wraz z wychowawcami, goście z Niżnowo Nowogrodu, uczestnicy międzynarodowej wymiany, organizowanej przez **Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej** i pracownicy ośrodka kultury. Na Drzewku Marzeń (wiąź) każdy z nich zawiesił karteczkę z zapisanym lub narysowanym marzeniem. W ramach zajęć ceramicznych dzieci wykonały gliniane płaskorzeźby z motywem drzewa.

W **Łaziskach Górnych** Święto Drzewa trwało przez cały rok. Rozpoczęła je konferencja z udziałem **władz miasta i sąsiednich gmin, senatorów i przedstawicieli największych zakładów przemysłowych** w mieście, **firmy odpowiedzialnej za utrzymanie zieleni w mieście** i **Nadleśnictwa Kobiór**. Udział w święcie wzięły **placówki oświatowe w mieście**. Każda z nich otrzymała sadzonkę drzewa liściastego, sfinansowaną przez władze miasta. W całym

mieście posadzono 33 drzewa i dwa krzewy. W kwietniu kontynuowano akcję *Chrońmy kasztanowce*, którą objętych jest 70 drzew. Zasadzono 10 nowych kasztanowców, a 20, w tym 18 pomników przyrody, objęto opieką konserwatorską. Ustanowiono także kolejny pomnik przyrody. To wierzba biała z ogrodu **Zespołu Szkół im. Piastów Śląskich w Łaziskach Górnych**. Rok zakończono zbiórką 19 ton kasztanów, jako pożywienia dla dzikich zwierząt.

Stowarzyszenie Ekologiczno-Kulturalne Pakla z Międzyrzecza przyłączyło się do programu Klubu Gaja po raz pierwszy. Międzyrzeczką akcję poprzedziła kampania promocyjna, w której wykorzystano lokalne pismo *Kurier Międzyrzeczki* oraz portale internetowe. Na prośbę partnera strategicznego, czyli **Nadleśnictwa Międzyrzecz**, akcja odbyła się 22 października. Wzięło w niej udział ponad 50 osób: członków **Pakli**, słuchaczy **Uniwersytetu Trzeciego Wieku, osadzonych z aresztu śledczego i mieszkańców miasta**. Sadzono brzoźki i buczki, a wśród nich trzy Drzewa Pokoju. W nagrodę każdy mógł wziąć sobie kilka sadzonek drzewek. Osadzeni z aresztu planowali posadzić swoje drzewka na terenie rekreacyjnym przy Areszcie Śledczym w Międzyrzeczu. W trakcie pracy każdy mógł się napić gorącej herbaty, ufundowanej przez **właścicieli lokalnej restauracji**.

W **Szkołe Podstawowej w Stożnem** przygotowano notatkę do gazety lokalnej *Głos Oleska* oraz *Szkolnego Echa*. Sprawozdanie z działań zamieszczono też na stronie internetowej szkoły. Każdego roku podczas Święta Drzewa placówka sadzi Drzewo dla pokoju, a tym razem była to piękna sosna.

Miejski Ośrodek Kultury w Olkuszu zaangażował w Święto Drzewa aż 3 tys. osób. Patronat nad obchodami przyjął Burmistrz Miasta i Gminy Olkusz. Patronat medialny – lokalne i regionalne redakcje prasowe. Program Klubu Gaja potraktowano, jako projekt skierowany do wszystkich mieszkańców, dlatego specjalnie przygotowane plakaty pojawiły się nie tylko w 21 szkołach, ale i w mieście oraz w gminie. Mieszkańcy mogli zgłaszać się po sadzonki drzew, ufundowane przez **Nadleśnictwo Olkusz**, a dzieci i młodzież wzięła udział w konkursie *Moje drzewo*, akcji *Sprzątanie gminy* i obejrzała dwa przedstawienia ekologiczne.

Nadleśnictwo Włocławek zaprosiło do współpracy **Zespół Szkół Elektrycznych we Włocławku, Gimnazjum w Mozerowie, Zespół Szkół w Kruszynie, Szkołę Podstawową w Modzerowie, Szkołę Podstawową w Kowalu i Gimnazjum w Kowalu**. Posadzono ponad 480 drzew. Akcja wspierana była również przez TV CW24 oraz Gazetę Pomorską.

Szkola Podstawowa w Jaworzynie

Sadzenie drzew, zakładanie ogrodów, czyli... sadzimy żywe karmniki

Klub Gaja promuje poszanowanie praw zwierząt i ochronę przyrody nie negując praw społeczeństwa do rozwoju cywilizacyjnego. Tym bardziej sadzenie drzew wymaga dobrego zaplanowania miejsca, gatunku drzewa, sposobu. Nie może być przypadkowe, jeśli zasadzone drzewo ma przetrwać kilkadziesiąt, a może i kilkaset lat. Jest to ważne zarówno na terenach leśnych, jak i zurbanizowanych. W miastach drzewa mają szczególnie ważne funkcje dla poprawy jakości życia ludzi.

Klub Gaja, zachęcając do współpracy z leśnikami i specjalistycznymi jednostkami (wydziały ochrony środowiska, zakłady pielęgnacji zieleni, firmy ogrodnicze) dba o poprawne sadzenie drzew, ich dobór i umiejscowienie oraz właściwą pielęgnację. Drzewa zasadzone z okazji Święta Drzewa pojawiają się więc głęboko w lasach, jak i w przydomowych ogródkach, przy boiskach, na placach zabaw, przy drogach i w remizach śródpolnych. Nie są sadzone przypadkowo, mają swoją rolę, na przykład, żywego karmnika dla ptaków, jak zrobiono to na terenie Nadleśnictwa Kościan.

Przedszkole nr 13 w Gorzowie

Przedszkole nr 95 w Katowicach

Szkola Podstawowa nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi w Goldapi

Szkola Podstawowa nr 2 w Warszawie

Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Nietążkowie zaangażował do współpracy m.in. **Nadleśnictwo Kościan**. To umożliwiło założenie remizy śródpolnych. Z myślą o najmniejszych ptakach, żyjących w pobliżu rozlewisk, dosadzono jarzębinę. Współpraca pozwoliła także na przybliżenie m.in. wprowadzania młodych drzewek w starodrzewia. Uczniowie **Technikum Architektury Krajobrazu** zaprojektowali i wykonali wokół szkoły ogród japoński.

Zespół Szkół Specjalnych im. Juliana Tuwima w Starogardzie Szczecińskim posadził aż 8 tys. drzew! W Świątce Drzewa Klubu Gaja placówka bierze udział po raz trzeci. W sadzeniu młodych buków – w lesie koło Smogolic – wzięli udział uczniowie szkoły podstawowej i gimnazjum wraz z wychowawcami i nauczycielami, rodzice dzieci, pracownicy **Nadleśnictwa Kliniska i Zakładu Usług Leśnych Berenc**. Działanie poprzedziła prelekcja na temat gatunków drzew. *Doświadczyliśmy, że sadzenie drzew to ciężka praca. Pozwoliło ono oderwać się od szkolnej ławki, spędzić czas w kontakcie z przyrodą ... i tak czerpać radość* – napisano w sprawozdaniu.

Do tegorocznej akcji obchodów Świąta Drzewa włączyło się **Centrum Edukacji Ekologicznej Natura przy Hufcu ZHP w Ostródzie**. Wolontariusze Centrum zorganizowali akcję sadzenia drzew. Wzięło w niej udział około 50 osób,

zarówno dzieci, młodzież jak i dorośli. Część specjalnie przyszła sadzić drzewa, część przyłączyła się spontanicznie. Około 100 buków, przekazanych przez **Nadleśnictwo Stare Jabłonki**, posadzono na zabytkowym cmentarzu.

Szkola Podstawowa nr 1 w Koźuchowie posadziła 4 tys. drzew we współpracy z **Nadleśnictwem w Nowej Soli**. Drzewa sadzono w okolicach Mirocina Górnego. Pracę wykonali uczniowie dwóch placówek z Koźuchowa – **Szkoły Podstawowej nr 1** i **Szkoły Podstawowej nr 2**. Dzieci dowiedziały się jak sadzić drzewa, w tym wypadku był to dąb szypułkowy i jak ważną rolę odgrywa las.

Przy **Samorządowym Przedszkolu w Kwiatonowicach** posadzono sadzonkę dębu kanadyjskiego, który został wyhodowany, w tym przedszkolu, z żołądzia. Drzewo ochrzczono imieniem Leonard i ogłoszono konkurs plastyczny nt. jego przyszłości. Wszystkie działania uwieczniono na zdjęciach, które zostały wyeksponowane na gazetce dla rodziców i stronie internetowej miejscowości.

Dyrektor **Przedszkola nr 4 w Łodzi**, Maria Stańczyk wraz z przedstawicielami wydziału edukacji, wydziałem ochrony środowiska urzędu miasta w Łodzi i pracownikami Techno parku Łódź, podjęła się zasadzenia nowych drzew na terenie BioNanoParku. Tym sposobem w niedalekim otoczeniu

Szkoła Podstawowa w Wyszytach Kościelnych

Przedszkole nr 2 w Szklarskiej Porębie

Przedszkole nr 2 w Bystrzycy Kłodzkiej

przedszkola zostało posadzonych ponad 200 drzew i krzewów: Ginko biloba, Liriodendron tulipifera, Platanus acerifolia, Forsytha intermedia Goldzauber, Magnolia stellata, Weigela florida i wiele innych. Zastosowano gatunki dobrze znoszące warunki miejskie, a jednocześnie ozdobne w okresie kwitnienia bądź barwnie ulistnione. Rośliny zaprojektowane zostały na tle zieleni istniejącej, jako barwne grupy kwitnące od wiosny do jesieni. Projekt zagospodarowania terenu sporządziła nieodpłatnie Grażyna Ojrzyńska.

Nadleśnictwo Hława postanowiło zorganizować ogród florystyczny, który będzie bazą edukacyjną dla pobliskich szkół. Pierwsze drzewa zasadzono tu właśnie z okazji obchodów Święta Drzewa Klubu Gaja. Do ich sadzenia zaproszono uczniów szkół, które dotychczas wykazały się największą aktywnością i współpracą. Uczniowie otrzymali certyfikat i zobowiązali się do odwiedzania ogrodu.

Publiczna Szkoła Podstawowa w Murowie posadziła drzewka wokół placu zabaw przy terenie rekreacyjno – sportowym w Murowie. Drzewka ofiarowało **Nadleśnictwo Kup**. Były to m.in. tuje, jarzębiny, świerki. Dzięki Radzie Sołectkiej pozyskano siatkę ochronną, którą otulono młode drzewka.

Jarząb – szwedzki i pospolity, klon palmowy i złotlin, migdałowce i szczydrzeńce – to tylko kilka z 30 gatunków 80 drzew i krzewów posadzonych przez uczniów **Szkoły Pod-**

stawowej w Bycinie, przy asyście rodziców i pani sołtys. Drzewem pokoju został rododendron. Uczniowie wyszli także na ulice miejscowości, informując plakatami o Święcie Drzewa Klubu Gaja.

Święto Drzewa w **Gimnazjum nr 16 w Sosnowcu** zainaugurował wyjazd uczniów do Biblioteki Śląskiej w Katowicach na konferencję Klubu Gaja. Młodzi asystowali podczas sadzenia drzewek poświęconych polskim noblistom. Potem jedno z 30 drzewek z nadleśnictwa, zasadzili na placu szkolnym, pozostałe sadzonki zabrano do domów. Ci, którzy w poprzednich latach zasadzili na swoich działkach pobrane ze szkoły sadzonki, twierdzą, że ich drzewka rosną zdrowo i są świetną, zieloną pamiątką.

W **Przedszkolu Publicznym w Łęgajnach** Święto Drzewa obchodzone jest od kilku lat. Tym razem posadzono dwa drzewka owocowe – jabłoń i czereśnię. Dzieci z grupy 5-6-latków oraz 4-latków przygotowały hasła związane z ochroną środowiska i dbałością o lasy. Nauczyciele wyruszyli z nimi, by zmanifestować pozytywny stosunek do przyrody. Posprzątano także teren przedszkola i ulicy.

Przedszkole Samorządowe w Mścicach zmieniło siedzibę, a nowy teren okazał się zupełnie niezadrzewiony. Stąd pomysł na akcję *Zielony plac zabaw*. Grupy przedszkole sadziły własne drzewa. Jest więc Drzewo krasnoludków, Drzewo elfików, Drzewo chochlików i Drzewo skrzatów.

Zespół Szkół w Pyskowicach Szkoła Podstawowa nr 5 i Gimnazjum nr 2

Przedszkole w Głisźnie

Prezentacja dotycząca zasad zachowania się w lesie było jednym z punktów Święta Drzewa w **Szkole Podstawowej nr 9 w Gnieźnie**. Pomoc w samym sadzeniu drzew okazał pan Piotr Kowalczyk, właściciel firmy Agro – Estetyka, który, po dyskusji o liczbie drzew i ich gatunkach, wykonał projekt przestrzenny nasadzeń. Specjalista przeszkolił nauczycieli biorących udział w akcji, jak powinno się sadzić drzewo, w jaki sposób przygotować teren i jak pielęgnować sadzonki, by wyrosły.

Uczniowie **Technikum Architektury Krajobrazu Zespołu Szkół Technicznych w Nysie** wykonali na terenie szkolnym gabiony (prostokątny murowany ozdobny element), w których posadzono m.in. wiśnię osobliwą, tawuły japońskie i berberys. Celem działania było nie tylko upiększenie otoczenia szkoły, ale praktyczna nauka budowy i obsadzania tego rodzaju kwietników.

Szkoła Podstawowa w Ostaszewie pierwszy raz wzięła udział w programie Święto Drzewa. Sadzonki drzew ze z **Nadleśnictwa Toruń**, upiększyły teren szkoły. Ogłoszono konkurs na imię dla zasadzonego dębu. Z wielu propozycji wybrano imię Mikołaj, które kojarzy się z Mikołajem Kopernikiem i z postacią Mikołajka z książek Rene Gosciniego. Uroczyste nadanie imienia zaplanowano na 6 grudnia.

Szkoła Podstawowa w Zalesiu po raz pierwszy przystąpiła do Święta Drzewa i już niecierpliwie czeka na kolejne.

Za pierwszym razem przedstawiciele poszczególnych klas, pod nadzorem leśniczego, posadzili 70 drzew. Były to sadzonki świerka i jodły, które otrzymano z **Nadleśnictwa Limanowa**. Akcja przysporzyła uczniom wiele radości i zadowolenia. Teraz mogą patrzeć jak rosną, a w przyszłości dają schronienie i pożywienie dla zwierząt.

Przedszkole Niepubliczne Kaczuszka z Przeźmierowa posadziło na swoim placu zabaw 10 drzew. Na uroczystość zaproszono pana sołtysa, księdza i leśniczego, który wyjaśnił dzieciom jak ważną rolę w życiu człowieka odgrywają drzewa.

Zespół Szkół w Marzęcicach m.in. posadził 800 sztuk sadzonek dęba na 12 arach **Leśnictwa Grabiny**. Przeprowadzono także spis drzew i krzewów zasadzonych na prywatnych posesjach. Okazało się, że łącznie to 1664 roślin! Z odbić własnych dłoni wszyscy uczniowie szkoły utworzyli wizerunek świerka, który ozdobił półpiętro budynku.

Święto Drzewa w **Szkole Podstawowej nr 6 w Toruniu** to już 8-letnia tradycja. Uczniowie i nauczyciele uczcili ten dzień poprzez zielony strój lub założenie jakiegoś zielonego akcentu – szalika, listka, czapki. Ważnym punktem programu było rozstrzygnięcie konkursu na najpiękniejszą pracę i najciekawszy zielnik. Uroczystość kończyła chwila najważniejsza – zasadzenie małej sadzonki świerka. Dzięki corocznym obchodom Święta Drzewa za kilka lat szkołę otoczy las własnoręcznie posadzonych drzew!

Przedszkole nr 1 w Miastku

Przedszkole nr 19 w Tychach

Szkoła Podstawowa nr 2 w Ziębicach

Miejskie Przedszkole nr 82 w Katowicach zainspirował pomysł na Drzewko pokoju. Odbyły się zajęcia dotyczące różnych kontynentów i problemów ich mieszkańców. W ogrodzie przedszkolnym posadzono siedem drzew w intencji pokoju w: Ameryce Południowej i Północnej, Australii, Europie, Afryce, Azji i na całym świecie. Drzewka sadiły dzieci przebrane za Indian, Azjatkę i za ... kangurka.

Dzieci z **Przedszkola nr 11 w Koszalinie** wybrały się na wycieczkę do arboretum. W swoim ogrodzie posadziły pięć drzew. Podczas spaceru po parku określały części drzew.

Uczniowie **Zespołu Szkół w Szczycie** zanieśli ideę Święta Drzewa do swoich domów wraz z sadzonkami ofiarowanymi przez **Nadleśnictwo w Chrośnie**. Drzewka zasadzono w przydomowych ogródkach, co udokumentowano zdjęciami.

Szkoła Podstawowa nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi w Gołdapi obsadziła świerkami wysypisko śmieci. Wybór miejsca nie był przypadkowy. Obszar wysypiska w Kośmidrach wymaga ochrony w postaci drzew, których w tym miejscu było mało – dlatego taką właśnie lokalizację działań wskazali uczniom urzędnicy Wydziału Infrastruktury i Inwestycji Komunalnych Urzędu Miejskiego. Dwieście sadzonek

drzew przekazało **Nadleśnictwo Gołdap**. Dzieciom pomagali leśnicy. Akcja była także okazją do poznania różnych gatunków drzew i ich znaczenia dla człowieka.

Dąb, buk, topola, akacja, cis, klon, modrzew, sosna, żywotnik, jałowiec, wiśnia ozdobna, tamaryszek, jarzębina, cyprys, śnieguliczka, magnolia – aż tyle gatunków drzew posadziła **Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi nr 6 w Oleśnicy**. Do szkoły zaproszono pszczelarza, który opowiadał o roli pszczół w przyrodzie i zademonstrował swój sprzęt. Na zakończenie spotkania odbyła się degustacja miodu. Zwiastunem obchodów święta, a jednocześnie podsumowaniem ogólnopolskiego projektu *Katyń... ocalić od zapomnienia* było sadzenie dębu, jako Drzewa dla Pokoju, który upamiętnił zbrodnię katyńską.

Zespół Szkół Budowlanych im. K.K Baczyńskiego z Chorzowa połączył Święto Drzewa ze świętem architektury. Szkoła bierze udział w programie po raz pierwszy. Jej projekt będzie rozwijał się przez kilka lat, tak aby w tym czasie udało się zrealizować koncepcję, która wygrała konkurs na zagospodarowanie terenów wokół szkoły. Laureatką została uczennica – Zuzanna Kałwak, która zaproponowała m.in. ogród japoński i różany, ogródek doświadczalny, kompozy-

Zespół Szkół nr 2 w Czeladzi

ZSS im. J. Tuwima w Stargardzie
Szkoła Podstawowa w Ligocie Polskiej

cje drzew z elementami dominującymi i *zielony dach* z trzech formowanych drzew liściastych. Każdy z wykreowanych zakątków będzie *zieloną pracownią dydaktyczną*.

Na coroczny piknik rodzinny i wspólne sadzenie drzew **LeasePlan Fleet Management Polska** zaprosił swoich klientów i partnerów biznesowych. Posadzono rekordową, jak do tej pory, liczbę drzew – 4 tys. W sumie sześć lat współpracy z Klubem Gaja zaowocowało ponad 37 tys. nowych drzew, z czego 12 tys., pracownicy firmy i jej klienci posadzili własnoręcznie. W ten sposób LeasePlan rekompensuje emisję dwutlenku węgla związaną z wykorzystywaniem samochodów.

Dzięki współpracy z Lasami Państwowymi i wsparciu **Nadleśnictwa Zielona Góra**, które przekazało nieodpłatnie jarzębiny i klony, uczniowie **Zespół Szkół Elektronicznych i Samochodowych w Zielonej Górze** posadzili 30 drzew. Są przekonani, że przyczynią się do upiększenia terenu naszej szkoły oraz terenu warsztatów szkolnych. Każda klasa, która zasadziła swoje drzewo, będzie się tym drzewem opiekować. Z pewnością wpłynie to na świadomość pozostawienia po sobie wartościowego dla środowiska lokalnego działania, którego owoce będą widoczne latami.

Dla **Przedszkola nr 3 w Krośnie Odrzańskim** zdobycie sadzonek drzew nie jest trudne, ponieważ placówka współpracuje z **Nadleśnictwem Krosno Odrzańskie**. W ogrodzie przedszkolnym drzewka są regularnie uzupełniane, a sadzący spodziewają się, że wraz z wiekiem, dawać będą cięć w upalne dni i zachwycać jesienią swoimi barwami. Jednocześnie jesień to dla przedszkola czas sadzenia cebulek kwiatów.

Przyrodnicy z klas czwartych i piątych **Szkoły Podstawowej nr 1 w Nowej Soli** posadzili przed szkołą 29 sadzonek jarzębu pospolitego. Każde drzewko otrzymało imię. Jest Nastka, Mike, Malwinka, Balbinka i wiele innych. Posadzono również Drzewko Pokoju. Przyrodnicy szkoły wykonali też plakaty, na których przedstawili liście drzew występujących w Polsce. Będą służyć one innym uczniom, jako pomoc w poznawaniu gatunków drzew. W przeprowadzeniu akcji pomogło **Nadleśnictwo Nowa Sól**.

Szkoła Podstawowa nr 1 i Publiczne Gimnazjum nr 1 w Starej Wsi po raz kolejny zorganizowały sadzenia drzew wokół boiska sportowego i budynku szkoły. Uczniowie kółka ekologicznego poprzez wiersze, inscenizację, piosenki starali się uświadomić społeczności szkolnej, jak ważne jest sadzenie drzew.

Publiczne Przedszkole nr 3 w Świebodzinie

Ochrona starych drzew, czyli... Franku nie umieraj nam!

Drzewa, mimo, iż przynoszą mnóstwo korzyści, nie zawsze są szanowane. Nie przestrzega się wielu reguł względem nich, zawartych w Ustawie o ochronie przyrody. Tymczasem jeden stuletni buk produkuje 1,7 kg tlenu na godzinę, co w sezonie wegetacyjnym, daje 3500 kg tlenu na rok – taką ilość wykorzystuje około 10 osób. Tak stare drzewo pochłania w ciągu roku 4800 kg CO₂, a więc tyle ile 1700 drzew dziesięcioletnich.

Klub Gaja, od początku swojej blisko 25-letniej działalności zwraca uwagę na konieczność ochrony obiektów przyrody. Święto Drzewa dociera do setek miejsc w Polsce, w których znajdują się drzewa wymagające ochrony, również pomnikowej. Zachęcamy do starań o powołanie innych form ochrony, jeśli są to skupiska, jak aleje, parki, lasy łęgowe czy tereny wpisane do rejestru zabytków. Patrzmy na drzewa jak na bliskich tak, jak zrobiły to dzieci z Rydzewa, martwiąc się o Franka – który cierpiął z powodu owadów.

Kasztanowiec Frank w Rydzewie

Szkoła Podstawowa w Pyszącej

W obrębie Wielkich Jezior Mazurskich leży **Szkoła Podstawowa w Rydzewie**. Realizacja projektów ekologicznych integruje całą społeczność. Święto Drzewa jest szkolną tradycją i sprzyja szczególnej opiece nad kasztanowcem Frankiem, który rośnie nieopodal wejścia do szkoły. Franek cierpi z powodu owadów, a wielu uczniów zaczęło przejmować się jego chorobą tak, jak kogoś bliskiego. Nie zgodzono się na jego wycięcie. W zamian na kiermaszach organizowano zbiórki na jego ratowanie. Teraz drzewo jest zaszczepione, wypielęgnowane i po raz pierwszy od dawna wydało owoce. Było także w finale konkursu Klubu Gaja *Drzewo Roku 2011*.

Uczniowie **Gimnazjum Publicznego w Kryrach** wzięli udział w warsztatach na temat znaczenia drzew dla ludzi i środowiska oraz konieczności ich ochrony. Zapoznali się z drzewami rodzimymi i kenofitami. Ta wiedza skłoniła ich do samodzielnych poszukiwań informacji na temat drzew rosnących na terenie rodzinnej gminy Suszec. I tak udało się odnaleźć najstarsze drzewo w gminie. To pomnik przyrody – 350-letni wiąz.

Uczniowie **Zespołu Szkół w Trzcinicy** wzięli udział w wycieczce do Leśnego Zakładu Doświadczalnego w Siemianicach. Zwiedzili park otaczający pałac, rozpoznawali liście i owoce rosnących w nim drzew, zapoznali się również z historią rodu Szembeków. Podobnie, jak w roku ubiegłym, uczniowie wzięli udział w grabieniu liści kasztanowców na terenie Trzcinicy. Akcja, której celem jest ratowanie drzew przed destrukcyjnym działaniem owadów, organizowana jest przy współpracy z urzędem gminy.

Szkoła Podstawowa w Ujeździe przystąpiła do Święta Drzewa dzięki zaangażowaniu uczniów z klas I-III i ich wychowawców. Swoje pierwsze kroki dzieci skierowały do parku w Ujeździe. Znajduje się w nim zabytkowy pałac otoczony starym parkiem krajobrazowym. Rosną w nim białodrzewy, będące świadkami historii.

Zielony ogród, czyli **Przedszkole nr 8 w Tychach** zaprosiło do współpracy tyski **Zespół Szkół nr 6** oraz **Nadleśnictwa Kobiór i Rybnik**. Czterdzieści drzew przedszkolnych poddano pielęgnacji koron i oględzinom specjalisty – pod kątem ich zdrowotności.

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Szprotawie zainteresował się zabytkowym Parkiem Göpperta. Dla dzieci szczególnie ważne są tu dwa miłorzęby, które kojarzą się im z opieką rodzicielską.

Aby lepiej poznać znaczenie powstawania obszarów objętych ochroną prawną uczniowie **Szkoły Podstawowej w Chróście**

Miejskie Przedszkole nr 1 w Żarach

wybrali się na wycieczkę do rezerwatu *Długosz Królewski* w Węglewicach. W rezerwacie tym ochroną objęto największą paproć w Polsce – długosza królewskiego, a także las sosnowy, w którym paproć rośnie. Obserwowano także inne formy, które objęto ochroną np. bagno zwyczajne. Uczniom łatwiej było zrozumieć sens tworzenia tego typu obszarów.

Dzieci z Przedszkola nr 1 Pod Jarzębinką w Międzyrzeczu poszukiwały pomników i ciekawych drzew w swoim mieście. Posadziły lipę – Drzewko przyjaźni.

Zwierzchniem wysiłków wkładanych w przekazanie zamówienia do piękna i potęgi natury w **Przedszkolu Publicznym w Tarnowcu** było ustanowienie dwóch pomników przyrody. Dwie wspaniałe ponad stuletnie lipy, które znajdują się na ternie ogrodu przedszkolnego, zostały objęte ochroną przez wszystkie przedszkolaki. Ponieważ to teren wiejsko – podmiejski, z gęstą zabudową domów jednorodzinnych, dla podopiecznych i ich rodzin przygotowano 60 sadzonek drzew iglastych z **Nadleśnictwa Gromnik**. W ten sposób zachęcono lokalną społeczność do sadzenia nowych drzew oraz zaapelowano o większą dbałość w stosunku do już rosnących.

Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Kwiatownikach zaprosiła przyjaciela i lokalnego pasjonata przyrody, Tadeusza Kosturskiego, który podzielił się swoją wiedzą i doświadczeniem oraz przekazał placówce kawałek oryginalnego drzewa mamutowca. Uczniowie szukali także pomników przyrody Ziemi Gorlickiej podczas pieszych rajdów, a dwa wybrane drzewa opisali i wymyślili dla nich opowiadania – bajki.

Przedszkole Samorządowe nr 22 w Kielcach

Przedstawienia, happeningi, czyli... drzewa chodzą po ulicy!

Żyjemy w świecie, w którym informacja zamienia się w info – rozrywkę, bo pragniemy więcej zabawy niż treści. Chętniej oglądamy niż czytamy. Twórcze działanie sprawia jednak, że wiedza, która dotąd nas nie interesowała staje się pociągająca. Jeśli chcemy przekazać informacje na temat drzew, warto zastanowić się nad formą, za pomocą, której to zrobimy. Działania Klubu Gaja mają zasięg ogólnopolski, ale integrują wokół inicjatyw lokalnych.

Drzewo jest jednym z najczęściej wykorzystywanych symboli. Jego wielkość, uroda, statyka między niebem, a ziemią, nasuwa ogromną ilość skojarzeń. Klub Gaja w swoich działaniach wielokrotnie odwołuje się do drzewa, jako symbolu. Coraz częściej, dzięki Świętu Drzewa, inicjatywę podchwytyją inni animatorzy życia społecznego – mali i duzi. Zabawie dają się porwać nawet osoby publiczne, jak wiceprezydent Ostrowca Świętokrzyskiego.

Przedszkole nr 2 w Jeleśni

Miejskie Przedszkole nr 1 w Zambrowie

Przedszkole Integracyjne w Koszalinie
Publiczne Przedszkole nr 1 Pod Topolą w Kozienicach

Przedszkole Publiczne nr 7 w Ostrowcu Świętokrzyskim

do udziału w akcji, promującej Święto Drzewa, zaprosiło wiceprezydenta miasta, który wraz z dziećmi przeszedł ulicami miasta propagując ochronę lasów oraz zakładanie przyszkolnych i przydomowych ogrodów. Powiewano transparentami, plakatami, skandowano ekologiczne hasła. Punktem kulminacyjnym akcji był piknik ekologiczny dla całej lokalnej społeczności. Dużej frekwencji sprzyjało rozpropagowanie imprezy poprzez ogłoszenia duszpasterskie.

Odrysowane kontury ciała były podstawą wielkoformatowych prac plastycznych uczniów **Szkoły Podstawowej w Strzyżowicach**, podczas jednej z akcji plastycznych z okazji Święta Drzewa. Plakaty trafiły do urzędu gminy, biblioteki, ośrodka zdrowia i placówek edukacyjnych. Innym twórczym działaniem okazał się wywiad z wójtem gminy o lokalnych działaniach proekologicznych oraz happening – ulicami Strzyżowic przeszły postacie symbolizujące drzewa. Był też wywiad uczniów z wójtem gminy Psary o lokalnych działaniach proekologicznych (w tym ustanawianiu pomników przyrody). Wójt obiecał, że wspólnie z jednostkami samorządowymi przyłączy się do Święta Drzewa.

Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy nr 1 w Wejherowie włączył się w obchody Święta Drzewa tworząc *Śmieciowe drzewo*. Jego korzenie powstały z makulatury, pier

z plastikowych nakrętek, a gałązki z baterii i płyt CD. Poprzez akcję, mającą na celu promowanie zasad zrównoważonego rozwoju, podnoszenie poziomu świadomości ekologicznej i kształtowanie postaw ekologicznych, zwrócono uwagę uczniów na najważniejszy problem współczesnego świata – pogłębiającą się degradację środowiska.

O, cóż jest piękniejszego niż wysokie drzewa, / W brązie zachodu kute wieczornym promieniem... Słowa Leopolda Staffa były mottem Święta Drzewa w **Gimnazjum nr 5 w Łodzi**. O znaczeniu drzew dla człowieka i środowiska, ich gatunkach, walorach zdrowotnych i magicznych, miejscach występowania, największych wśród nich rekordzistach, opowiedzieli w spektaklu, uczniowie pod kierunkiem nauczycieli biologii i chemii. Oprawę plastyczną stanowiły plakaty drzew wykonane różną techniką, piękne zielniki i zdjęcia z Bolimowskiego Parku Krajobrazowego.

Przedszkole Samorządowe w Ujeździe uczyło Święto Drzewa, podobnie jak w ubiegłym roku, organizując rajd rowerowy. Stawiło się około 120 uczestników w wieku od 3 do 67 lat. Las przemierzało osiem drużyn, które kierowały się oznaczenia z wstążek. Oprócz zadań na punktach kontrolnych musiały być wnikliwymi obserwatorami przyrody, naprawić karmnik dla saren, zaprojektować stołówkę dla ptaków. Na mecie wysłuchano pogawędki leśniczego na temat ochrony

Przedszkole Publiczne w Rybarzowicach

Szkoła Podstawowa w Sarbinowie

Zespół Szkół w Osielcu

lasów i konieczności sadzenia drzew. Na zakończenie posadzono 20 sosen i brzoź w wyznaczonym terenie.

Wystawa *Parada puszczy* to jedna z propozycji przygotowanych w związku ze Świętem Drzewa przez **Regionalną Dyrekcję Lasów Państwowych w Białymstoku**. Aby zainspirować białostoczan do sadzenia i ochrony drzew, zorganizowano kiermasz sadzonek *Las bliżej nas*. W zamian za makulaturę wydano 9 tys. sadzonek modrzewia i świerka, wyhodowanych z nasion zebranych w Puszczy Knyszyńskiej. Akcja została przygotowana wspólnie z nadleśnictwami Dojlidy, Supraśl, Żednia i Waliły, z firmą *LasBud Białystok* i spółką *Czyścioch*.

Przedszkole Publiczne w Rogowie do udziału w obchodach Święta Drzewa przystąpiło po raz pierwszy. Placówka otrzymała 18 drzewek i krzewów ozdobnych. Przygotowano transparent informacyjny, aby wraz z nim wyruszyć w barwnym pochodzie uliczkami Rogowa. Dzieci trzymały w rękach wstążeczki z bibuły.

Zespół Szkół w Krupskim Młynie skupił się na działaniach artystycznych mających na celu poznanie rodzimych drzew i krzewów. Dzieci z klas IV zbierały liście do zielników. Świe-

tlica szkolna zorganizowała konkurs na *Jesienne duszki*. Na zajęciach koła ceramicznego uczniowie wykonywali bardzo efektowne gliniane liście-miseczki i liście-mydelniczki. Szkolny korytarz ozdobiła gazetka. Gimnazjaliści pracowali z kluczami do oznaczania drzew i krzewów. Uczniowie klas V rysowali *Drzewo wesołe* i *Drzewo smutne* oraz przygotowali prezentację o drzewach iglastych.

W **Szkole Podstawowej Integracyjnej nr 21 w Koszalinie** odbył się happening *Celebrowanie Święta Drzewa*, w którym radośnie rządziły taniec, liryka i śpiew. A wszystko po to, by wywołać pozytywne emocje związane z docenianiem roli drzew, dbaniem o ich dobro i rozwój. Wydarzenie, poprzez symboliczne zasadzenie przed szkołą najsilniejszego z drzew – dębu, miało spowodować zmianę myślenia w życiu każdego dziecka.

Dzieci z **Przedszkola Samorządowego w Niewiadowie** po raz pierwszy włączyły się w Święto Drzewa. Zaangażowały panią policjantkę z powiatowej komendy w Tomaszowie Mazowieckim, która opowiedziała im o konieczności dbania o środowisko. Dzieci wyszły także na zewnątrz, niosąc transparent z napisem *Święto Drzewa*. Akcję zakończyło sadzenie drzew: na obecnym placu zabaw – sosny, na no-

Przedszkole w Toszku

Miejskie Przedszkole nr 2 w Sosnowcu

Przedszkole Publiczne w Bystrej

wym placu zabaw – klonu i sosny oraz przed Ośrodkiem Zdrowia w Niewiadowie – czeremchy amerykańskiej.

Całe **Przedszkole Samorządowe w Trzebielu z oddziałem zamiejscowym w Nowych Czaplach** oraz rodzice włączyli się do akcji Święta Drzewa, poprzez propagowanie postaw proekologicznych, związanych z sadzeniem i pielęgnacją drzew w najbliższym otoczeniu. Dzieci były bardzo zaangażowane, podczas sadzenia drzewek, było to dla nich nowe doświadczenie. Nauczycielki przygotowały teatrzyk pt. *Żyj z przyrodą zawsze w zgodzie* – mający na celu uświadomienie dzieciom jak wielkie znaczenie odgrywa przyroda dla życia człowieka i jak należy o nią dbać.

Każda klasa **Szkoły Podstawowej nr 2 w Żaganii** przygotowała portret drzewa w formie plakatu. Na pomysłowość uczniów nie można narzekać – każdy portret był inny. Uczniowie wykorzystywali materiały, które można znaleźć w środowisku naturalnym. Najlepszy i bardzo oryginalny plakat wykonały klasy: V b i III b, które otrzymały nagrodę ufundowaną przez panią dyrektor – kosz wspaniałych kolorowych jabłek z polskich jabłoni. Uczniowie klas IV–VI mogli sprawdzić się w konkursie *Co to za drzewo?* Rozpoznanie liści sześciu gatunków drzew mogło przynieść nawet ocenę

celującą z przyrody. Głównym punktem obchodów było wspólne posadzenie drzewek na terenie Szkolnego Centrum Edukacji Przyrodniczej.

W **Szkole Podstawowej im. Podlaskiej Brygady Kawalerii w Skarżynie** z okazji Święta Drzewa przygotowano ogłoszenia na tablice informacyjne, witryny sklepów i wiaty przystankowe w sześciu pobliskich miejscowościach.

Dzieci z **Przedszkola Miejskiego nr 4 z Oddziałami Integracyjnymi w Pułtusku** śpiewały piosenki, recytowały wiersze oraz rozwiązywały zagadki i rebusy z zakresu ochrony przyrody. Były dyskusje o ochronie środowiska, a w trakcie zajęć podopieczni wykonywali prace plastyczne o takim charakterze. Podczas sadzenia, wszystkie maluchy, zaopatrzone w kolorowe łopatkę, musiały same wykopać dół o odpowiedniej głębokości. To właśnie sprawiało im największą trudność, ale i zapadło głęboko w pamięć.

Piątoklasiści z **Zespołu Szkół w Przyszowie** przedstawili młodszym kolegom i zebranych gości spektakl *Ekokapturek*. Po przedstawieniu wspólnie posadzono 14 drzew. Uczniowie opiekują się posadzonymi drzewkami.

Szkola Podstawowa nr 2 w Toruniu

Zajęcia w terenie, lekcje tematyczne, konkursy, czyli... bieganie po liściach

Czy lekcja szkolna, zajęcia dla przedszkolaków, warsztaty dla podopiecznych ośrodka wychowawczego mogą być wzruszające? Powinny – jeśli chcemy pokazywać świat tak, aby go nie tylko zrozumieć, ale dobrze w nim żyć. System powszechnej edukacji może przyczynić się do wzruszeń i osobistych przeżyć. To przecież one najlepiej gwarantują trwałe zapamiętanie nowych wiadomości. Klub Gaja także w emocjonalny sposób zwraca uwagę na konieczność ochrony obiektów przyrody.

Sadzenie drzew, poszukiwanie drzew – pomników przyrody, opowiadanie o drzewach, które są na wyciągnięcie ręki, pozwalają zapamiętać wiadomości o nich, wykorzystując wszystkie zmysły. Klub Gaja zachęca do takich zajęć lekcyjnych, które ukazują drzewa w ich naturalnym otoczeniu. O wiele łatwiej wówczas pojąć, że kiedy umiera las, umiera także człowiek, tak jak zrozumiąły to dzieci z Zelowa.

Przedszkole Leśni Przyjaciele w Puszczykowie

Publiczna Szkoła Podstawowa nr 5 w Brzegu

Publiczna Szkoła Podstawowa nr 1 w Nowej Soli

Szkoła Podstawowa im. majora Henryka Sucharskiego w Drawsku Pomorskim nawiązała współpracę z **Nadleśnictwem Drawsko Pomorskie** i klasy brały udział w *zielonych lekcjach* przygotowanych przez leśników w lesie. Udało się zaobserwować wielu, bardzo drobnych mieszkańców lasu, jak owady, wiję, pareczniki, ptaki, pająki i mrówki. Wśród szkolnej zieleni pojawiło się nowe, jeszcze małe drzewko – klon pensylwański, które zostało posadzone, jako Drzewo dla Pokoju. Na apelu szkolnym przedstawiono ideę sadzenia Drzew dla Pokoju i sylwetkę Wangari Maathai. W Polsce klony pensylwańskie są rzadko spotykane poza kolekcjami ogrodów botanicznych i arboretów.

Przedszkole Samorządowe w Melnie przystąpiło do Święta Drzewa po raz pierwszy. Zorganizowano Święto pieczonego ziemniaka z przyrodniczymi zabawami. Były tak dobrane, aby przedszkolaki miały możliwość poznawać przyrodę wszystkimi zmysłami: wzrokiem – dobierały obrazki zwierząt do pary, szukały kolorów tęczy w roślinności; dotykiem – określały fakturę kory różnych drzew, odróżniały drzewa liściaste od iglastych; węchem – sprawdzały zapach traw i liści, a słuchem – nasłuchiwały w ciszy odgłosów otoczenia.

Obchody w **Przedszkolu Miejskim nr 185 w Łodzi** polegały m. in. na zorganizowaniu wycieczki do parku miejskiego, aby tam zwrócić uwagę na gatunki drzew rosnących

w najbliższej okolicy. Był także piknik *Eko-Przedszkolak*, na który dzieci przygotowały ekologiczne torby z motywami roślinnymi oraz konkurs plastyczny dla rodziców i ich pociec *Najpiękniejsze drzewo*.

Zespół Szkół nr 33 dla Dzieci i Młodzieży Przewlekle Chorej przy Klinice Pediatrii, Hematologii i Onkologii w Bydgoszczy od dawna już obchodzi Święto Drzewa. Punktem kulminacyjnym tegorocznego święta, było spotkanie z leśniczym z **Nadleśnictwa Bydgoszcz**. Gość przygotował prezentację tematyczną *Od nasiona do drzewa* obrazującą, jak ważna jest ochrona lasów. Uczniowie – pacjenci zadawali niezliczoną liczbę pytań, a potem, wraz ze swoimi rodzicami, rywalizowali w różnych konkursach. Tego typu spotkania są bardzo cenne dla uczniów leczących się na różnych oddziałach szpitalnych, odrywają ich od monotonii życia szpitalnego, wnoszą dużo radości i dostarczają pozytywnych emocji. W tym roku niestety nie udało się zasadzić drzew wokół szpitala (jak w ostatnich latach) ze względu na złe samopoczucie małych pacjentów.

Dzieci i pracownicy **Przedszkola nr 14 w Nowym Sączu** już kolejny raz wzięły udział w programie Święto Drzewa. Pomagali zaproszeni do udziału leśnicy z **Nadleśnictwa w Nawojowej**, którzy przygotowali sadzonki drzew, miejsce do sadzenia, a także uczyli dzieci jak się sadi. Podczas wę-

drówki maluchy zbierały skarby przyrody – szyszki, opadłe gałązki, listki, korę drzew, suchy mech. Na końcu tej trasy czekała piękna, rozległa, leśna polana. Na niej z zebranych leśnych skarbów każda przedszkolna grupa wykonała pracę plastyczną *Czarodziejskie drzewo*. Było to drzewo, które najbardziej im się podobało, które najlepiej zapamiętały lub takie, jakie sobie wyobraziły.

Dzieciaki z **Zespołu Szkół Specjalnych w Namysłowie** oprócz spotkania z leśnikiem, zajęć tematycznych, zajęć plastycznych, których rezultatem była *Galeria drzew przyjaźni*, sadziły drzewa. Akcję wsparła Alina Dudziak, właścicielka ogrodnictwa w Kątnej, która podarowała sadzonki. Dzięki tej akcji dzieci mogły wpłynąć na kształtowanie najbliższego otoczenia, mogły również urzeczywistnić swoje marzenia o powstaniu ścieżki zdrowia. Uczniowie placówki pomysłowością i aktywnością zainspirowały dzieci ze **Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Oleśnicy**, do podobnej akcji. Udział w Święcie Drzewa był dla dzieci próbą nowatorskich zajęć w terenie, stał się pokazem możliwości i kreatywności. Poczuli się naprawdę ważne, ponieważ wykonały samodzielnie coś dla innych, coś, co będzie z ich strony wymagało odpowiedzialności i opieki.

Dzieci z grupy *Mali Odkrywczy* z **Przedszkola Słoneczna Kra-ina w Łęgowie** wzięły udział w tygodniowych zajęciach edukacyjnych poświęconych drzewom i sposobom ich ochrony. Była także wyprawa do pobliskiego dzikiego parku, gdzie maluchy miały możliwość przeprowadzenia ekologicznego patrolu; młodsze dzieci wykonały makiety lasu różnymi technikami plastycznymi z wykorzystaniem materiału przyrodniczego i materiałów recyklingowych. Eksperymentowały z *woreczkami tlenowymi* i roślinkami, podczas zajęć ruchowych przeistaczały się z małych sadzonek w dorosłe rośliny, pracowały metodą dramy przemawiając w obronie drzew.

Sadzenie Drzewa dla pokoju zgromadziło przed budynkiem szkoły całą społeczność **Niepublicznej Szkoły Podstawowej w Żohatynie** oraz członków stowarzyszenia *Wspólne Dobro* i zaproszonych gości. Zebrana społeczność złożyła swego rodzaju ślubowanie dotyczące ochrony środowiska naturalnego. Dzieci z oddziału przedszkolnego zawiesiły listki z obietnicami na *Drzewie obietnic*. Drzewko to, do dziś ozdobi szkołę i przypomina o złożonym ślubowaniu. Sale lekcyjne i korytarze szkoły, są przystrojone w piękne plakaty, które powstał w ramach konkursu. Świadomość, że jest to akcja międzynarodowa, wyzwoliła w uczestnikach uczucie solidarności z całym światem w imię pokoju. Było wzruszenie i zaduma nad bezcenną wartością pokoju dla całej ludzkości. Wspólnie stworzony *krąg pokoju* zainspirował do refleksji na ten temat.

Kto przywiązuje się do dobrego drzewa, zyskuje dobrego cień – słowa hiszpańskiego pisarza, Miguela de Cervantesa były mottem Święta Drzewa w **Przedszkolu Miejskim nr 3 w Ozorkowie**? Punktem kulminacyjnym *Balu u Pani Jesieni* był jej prezent – trzymetrowa lipa ufundowana przez **Nadleśnictwo Grotniki**. Honorowym gościem balu był tata jednego z przedszkolaków, z zawodu chirurg drzew. Z wielką pasją i zamięłowaniem opowiedział o swojej pracy. Pomógł dzieciom zasadzić drzewo tak, by rośło zdrowo i bezpiecznie. Lipa otrzymała emblemat z nazwą *Czarodziejskie Drzewo*.

Nauczyciele z **Przedszkola Samorządowego nr 4 z Zelowa** wspólnie z dziećmi oglądają drzewa i krzewy rosnące w ogrodzie przedszkolnym, nazywają je, szukają o nich informacji, zakładają im metryczki. Ważną rolę odgrywają również badania: mierzenie drzewa poprzez utworzenie kręgu *przyjaznych rąk*, dotykanie, aby określić fakturę, słuchanie szumu drzew. Grupa *Ekoludków* zbiera nasiona drzew, krzewów i kwiatów. W listopadzie odbył się cykl zajęć pod hasłem *Las i jego mieszkańcy*. Podczas jednego z nich, dzieci poznały znaczenie lasu dla życia i zdrowia ludzi, zwierząt i roślin. Stało się dla nich zrozumiałe, że kiedy las umiera, umiera człowiek.

Gimnazjum nr 4 w Gliwicach przeprowadziło lekcję w terenie na ścieżce przyrodniczo-leśnej. Uczniowie uczestnicząc w niej mogli bezpośrednio poznać każdą roślinę, obejrzeć ją z bliska. Poznawali piękno lasów, stanowiących otulinę, ciągle jeszcze mocno zanieczyszczonego, Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego. Następnym działaniem było posadzenie na zajęciach kółka biologicznego 15 różnych drzewek i krzewów wokół szkoły.

Dzieci z **Przedszkola nr 7 w Świeciu** miały okazję do udziału w zabawie *Zaczarowane pudełko*. Musiały zgadnąć zawartość i określić, z czego przedmioty zostały wykonane. W pierwszym kartoniku były kredki i klocki, w drugim gazety i zeszyty, a w ostatnim zwierzątka. Kolejna zabawa to dokończ zdanie: *Przyjaciół drzew to...* Następnym zadaniem była wycieczka po ścieżce dydaktycznej w przedszkolu i zagadki poświęcone drzewom i zwierzętom, które można spotkać w lesie. Zakończeniem spotkania było sadzenie drzewek przed placówką.

Społeczność **Szkoły Podstawowej nr 7 w Ostrowie Wielkopolskim** po raz czwarty uczestniczyła w obchodach Święta Drzewa. Dzieci brały udział w konkursie plastycznym, a także tworzyły *Życzenia dla drzewa*, w których zobowiązały się nie niszczyć drzew i innych roślin. Ponieważ każda klasa przygotowała bardzo oryginalne życzenia, komisja

Przedszkole nr 26 w Piotrkowie Trybunalskim

Szkola Podstawowa nr 32 w Kielcach

Szkola Podstawowa w Koszarzyskach

konkursowa postanowiła wyróżnić wszystkie klasy jednako-
wo. Na holu powstało *Drzewo sukcesów*, na którym każda
klasa chwaliła się swoimi sukcesami. Osiągnięcia te wydru-
kowała na liściu w kolorach jesieni. Drzewo jest dekoracją
do dziś.

Węgliniec jest w samym sercu puszczy zgorzeleckiej, tu
znajduje się **Miejskie Przedszkole im. Św. Mikołaja**. W cią-
gu dnia poświęconego Świętu Drzewa, zajęcia i zabawy
miały na celu pokazanie przedszkolakom, jak bardzo ważne
są drzewa. Punktem kulminacyjnym była wyprawa do po-
bliskiego parku, w którym dzieci szukały *Czarodziejskiego
Drzewa*. Swoją radość okazywały poprzez śpiewanie jesien-
nych piosenek, przytulanie i głaskanie drzew oraz bieganie
po liściach.

Święto Drzewa na stałe gości w kalendarzu **Przedszkola
nr 7 w Legnicy**. W ramach audytu do programu *Szkola
przyjazna środowisku* przedszkole opracowało Dekalog eko-
-przedszkolaka umieszczając w nim zdanie: *Dzieci sadzą
drzewa, dzieci sadzą krzaczki, by w nich zamieszkały ptaszki
i robaczki*.

Realizację obchodów Święta Drzewa rozpoczęto w **Przed-
szkolu nr 95 w Krakowie** już na wiosnę, wraz z początkiem
realizacji autorskiego projektu edukacyjnego *Mali przyjacie-*

le drzew. Inspiracją była osoba krakowskiej artystki Cecylii
Malik i jej akcja artystyczna *365 drzew*. Realizacji projektu
służyły następujące działania: spotkanie z architektem zie-
leni, warsztaty ekologiczne, zwiedzanie uprawy drzew i krze-
wów, obserwacje przyrodnicze w terenie, doświadczenia
związane z drzewami, spotkanie z leśnikiem na terenie lasu,
warsztaty malarskie, fotograficzne i rzeźbiarskie.

Święto Drzewa było pierwszym spotkaniem z Klubem Gaja
dla **Przedszkola Miejskiego nr 1 w Żarach**. Podczas wy-
cieczki dzieci miały możliwość własnoręcznie przekonać się
jak różnorodna jest faktura kory drzew. Spotkały na swej dro-
dze ślimaka, żuka – wiedzą już teraz, że drzewa stanowią ich
naturalny dom. Z wycieczki dzieci przywoziły w swoich ko-
szyczkach dary jesieni, którymi przyozdobiły przedszkolny hol.

**Współpraca Przedszkola nr 3 w Świebodzinie z Nad-
leśnictwem Świebodzin** zaowocowała wycieczką dzieci
do szkółki leśnej w Ołoboku. Mogły dotknąć igieł sosny
i świerka sześciomiesięcznego i tych samych sadzonek, ale
już trzyletnich. Dowiedziały się, jakie drzewo iglaste gubi
igły na zimę i obejrzały modrzew. Pan leśnik opowiedział
im o piętrach w lesie. Potem, w przedszkolu, mali słuchacze
wykonali pracę na ten temat.

Zbieraj makulaturę, ratuj konie, czyli... do szkoły przeszedł koń!

Coraz chętniej segregujemy odpady. Najbardziej przekonują nas konkretne korzyści, jakie można z tego odnieść. Zbiórka makulatury prowadzi do ochrony drzew. Oddając 70 kg papieru, zmniejszamy zapotrzebowanie na jego produkcję i zapobiegamy wycięciu dużego drzewa, na przykład, kilkudziesięcioletniej sosny. Od wielu lat Klub Gaja zachęca do rzeczywistych, a nie pozornych działań na rzecz środowiska i poszanowania praw zwierząt, organizując akcję *Zbieraj makulaturę, ratuj konie*. Pieniądze ze zbiórki są wykorzystywane na ratowanie koni.

W Polsce przeznaczana się na ubój 66 tys. koni rocznie. Na rzeź trafiają młode konie hodowane na mięso lub wykorzystane w ciężkich pracach (polowych, leśnych) oraz wykluczone ze sportu. Prośby, kierowane do Klubu Gaja, o ratunek dla koni to kilkadziesiąt takich spraw w roku. Koszt wykupu jednego konia to ok. 4 tys. zł. Klub Gaja ratuje zwierzęta przeznaczone na rzeź, chore lub te, których właściciele nie mogą utrzymać. Znajdujemy dla nich nowe domy, wspieramy ich utrzymanie i leczenie. Konie trafiają m.in. do organizacji, które prowadzą hipoterapię, do małych gospodarstw, do agroturystyki. **Klub Gaja ocalił już 49 koni!**

MARIUSZ SZPILAREWICZ, dyrektor Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Ziębicach

Do zbiórki makulatury potrzeba dobrej motywacji, a akcja ratowania koni jest świetnym argumentem. Trudno jest uczniom namówić do działań społecznych, ponieważ mają do dyspozycji wiele innych atrakcji. Poza tym cena makulatury jest niewielka, a punkty skupu jej nie chcą. My musieliśmy zachęcić właściciela punktu zbiórki surowców wtórnych, żeby przyłączył się do nas. Na początku roku szkolnego pokazywaliśmy młodzieży plakaty i informacje od Klubu Gaja. Wieść rozniosła się po okolicy na tyle, że przychodziły telefoniczne wiadomości skąd i ile można odebrać makulatury. Naprawdę zaangażowało się w to mnóstwo osób.

Akcja *Zbieraj makulaturę, ratuj konie* ma podwójną wartość. Jedna tona makulatury pozwala zaoszczędzić około 17 dojrzałych drzew. Za pieniądze ze sprzedaży makulatury, przekazane Klubowi Gaja, ratowane są konie przeznaczone na rzeź, chore lub te, których właściciele nie mogą utrzymywać. U nowych opiekunów są zadbane i potrzebne

Gimnazjum w Opalenicy

Prawdziwego konia sportowego wraz z właścicielem zaprosiła do **Gimnazjum w Opalenicy** dyrektorka placówki. Była to nagroda – niespodzianka dla wszystkich uczniów, którzy wzięli udział w zbiórce makulatury. Zachęcali oni do tego także swoich rówieśników, przekonując, że odkładając zużyta kartkę papieru na makulaturę zamiast do kosza, można pomóc w ratowaniu zwierząt i ludzi, którym pomogą w hipoterapii. I tak pewnego dnia na boisku szkolnym pojawił się pan Jacek Wilczyński z Jastrzębnik, który prowadzi hodowlę koni sportowych. Podczas apelu zaprezentował jednego ze swoich championów. Piękny, zadbane koń wzbudził wśród gimnazjalistów niezwykle aplauz. Akcja *Zbieraj makulaturę, ratuj konie* trwała w szkole przez dwa tygodnie. Udało się zebrać ponad 3 tony makulatury!

Przedszkole nr 14 Muzyczna Kraina w Inowrocławiu zaprosiło wszystkie inowrocławskie przedszkola do udziału w 9. edycji programu Święto Drzewa. Akcją sadzenia drzew zorganizowano we współpracy z **Nadleśnictwem Gniewkowo**. Przedszkolaki wzięły udział w projekcie ekologicznym *Papierowy zawrót głowy – czyli jak z górą papierowych śmieci poradziły sobie dzieci*, autorstwa Małgorzaty Kucharskiej i Joanny Baranowskiej. Zawiesiły w holu instalację przestrzenną *Papierowy wąż – czyli o segregacji pamiętamy wciąż*. Dzieci,

rodzice oraz pracownicy przedszkola składali deklarację swej pamięci o segregacji odpadów – makulatury, dokładając do rozpoczętej sylwetki węża, kolejne elementy jego ciała. Były to ozdobione rolki papieru.

Już po raz drugi **Zespół Szkół im. Karola Szymanowskiego w Osielcu** czynnie zaangażował się w akcję *Zbieraj makulaturę, ratuj konie*. Ponieważ każda klasa chce wypaść w tej akcji jak najlepiej, do poszczególnych pomieszczeń w szkole zaczęły napływać sterty papieru, które skrupulatnie przeliczane na kilogramy przekazano do skupu.

Zbiórka różnych surowców wtórnych, w tym makulatury, w **Gimnazjum nr 16 w Sosnowcu** trwa przez cały rok. Pieniądze uzyskane ze sprzedaży surowca służą wspieraniu akcji Klubu Gaja *Zbieraj makulaturę, ratuj konie*. By ograniczyć wycinanie drzew uczniów uczą się powtórnego wykorzystywania papieru, np. ponownie używając jednostronnie zapisanych kartek do pisania na nich kartkówki lub na brudnopisy.

Zbiórka makulatury w **Szkole Podstawowej nr 2 w Toruniu** to już tradycja. Uczniowie postanowili, że w tym roku, oprócz pomocy potrzebującym rówieśnikom, część pieni-

Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Ziębicach

Pegaz – nagroda
w konkursie
*Zbieraj makulaturę
ratuj konie* – stanął
przed Zespołem Szkół
Ponadgimnazjalnych
w Ziębicach

dzy pozyskana ze zbiórki makulatury trafi do Klubu Gaja na ratowanie koni. Uczniowie, którzy przynieśli najwięcej makulatury otrzymali sadzonki drzewek. Zebrano ponad 4,5 tony makulatury, a rekordzista przyniósł jej ponad 433 kg! Oprócz tego w świetlicy szkolnej odbyły się zajęcia na temat roli drzew w środowisku i konieczności segregowania śmieci, aby zmniejszyć liczbę wycinanych drzew.

Zbiórka makulatury okazała się strzałem w dziesiątkę dla **Technikum Ochrony Środowiska w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych im. H. Cegielskiego w Ziębicach**. Zbieranie stert papieru i tektury, połączone z akcją ratowania koni przed śmiercią w rzeźni, dla wielu okazało się bardzo motywujące. Dzięki liderkom akcji – nauczycielkom Ewelinie Dreszer i Teresie Nowak, uczniowie i mieszkańcy zbierali 5 395 kg makulatury na kwotę 1081, 00 zł (od listopada 2010 r. do czerwca 2011 r.). Pieniądże trafiły na konto Klubu Gaja. Szkoła została laureatem Nagrody Pegaza, a przed jej siedzibą stanęła kilkumetrowa rzeźba mitycznego konia wykonana przez artystę rzeźbiarza, Waldemara Rudyka i uczniów. To jedna z najoryginalniejszych nagród dla szkół w Polsce, fundowana przez Klub Gaja. Szkoła podkreśla, że zbiórka makulatury została zorganizowana po raz pierwszy, ale nie ostatni. Uczniowie i nauczyciele są prze-

konani do podwójnego sensu tej akcji: ochrony drzew i wykupu koni, które mogą pomagać innym ludziom, na przykład chorym dzieciom. Akcja w Ziębicach pobudziła także do działań promocyjnych. Najpierw ogłoszono konkurs na plakat. Udało się także dotrzeć do lokalnej prasy. Dzięki temu do akcji włączyły się miejscowe przedszkole. Pisma o wsparcie akcji uczniowie wystosowali do lokalnych supermarketów „Tesco”, Netto” i „Biedronki”. W ten sposób pozyskano 300 kg tektury! Dla szkoły ważne było także spotkanie z prezesem Klubu Gaja, Jackiem Bożkiem, który, rok wcześniej, przyjechał do Ziębic.

Szkoła Podstawowa nr 2 w Głogowie zbiórkę makulatury organizuje systematycznie, raz w miesiącu. W ciągu dwóch tylko akcji zebrano prawie 1430 kg zużytego papieru, który poddany recydingowi, uchroni wiele drzew. W ten bardzo praktyczny sposób uczniowie uczą się, że każde drzewo w ciągu życia pochłania około 750 kg dwutlenku węgla.

W **Szkole Podstawowej im. Podlaskiej Brygady Kawalerii w Skarżynie** zebrano 150 kg makulatury. Informacje o zbiórce przeprowadzono na terenie całej miejscowości oraz tych, z których pochodzą uczniowie. By zachęcić wszystkich do przekazywania makulatury, dzięki **Nadleśnictwu**

Uratowane przez Klub Gaja konie: Drumla – z akcji *Zbieraj makulaturę, ratuj konie* i Atlantyk – z nowej akcji *Zbieraj kartridże, ratuj konie* służą do hipoterapii dzieci w Zespole Szkół Specjalnych nr 4 w Sosnowcu

Szkoła Podstawowa nr 21 w Sosnowcu

Drumla i Atlantyk

Drygały w zamian za zużyty papier rozdawano sadzonki drzew i krzewów ozdobnych. Wszystkie miały przewiązane niebieskie wstążeczki.

W Gimnazjum Specjalnym nr 10 w Wałbrzychu cały rok szkolny uczniowie na miarę swoich możliwości gromadzą surowce wtórne – makulaturę oraz plastikowe zakrętki. Pozyskane środki przekazują na konto Klubu Gaja. Nawiązano także współpracę z Urzędem Pracy w celu pozyskania dodatkowej makulatury, w planach jest też współpraca z innymi firmami. Szkoła chce przystąpić do dużego projektu *Drzewa* sadząc różne gatunki drzew liściastych i iglastych. Jego realizacja ułatwi uczniom głębiej upośledzonym rozróżniać gatunki drzew.

W Przedszkolu Samorządowym nr 4 z w Zelowie zbiórka makulatury prowadzona jest w przez cały rok szkolny. Makulaturę przynoszą do przedszkola dzieci lub ich rodzice i wrzucają do specjalnych pojemników ustawionych w holu i w ogrodzie. Ilość przyniesionej makulatury zapisywana jest w specjalnej tabeli. Na koniec roku szkolnego dzieci otrzymują nagrody ufundowane przez sponsorów.

Zespół Szkół Centrum Kształcenia Ustawicznego w Strzelcach Krajeńskich po raz pierwszy wziął udział

w programie *Święto Drzewa Klubu Gaja*. Wśród wielu działań, zbierano także makulaturę, żeby ratować konie. Wynik zbiórki to 16 kg papieru. *Za rok będzie lepiej!* – zapewniają w sprawozdaniu organizatorzy.

Do akcji *Zbieraj makulaturę, ratuj konie* włączył się **Zespół Szkół Sportowych w Koszalinie**. Ponieważ makulatura nie mogła być gromadzona w szkole, dlatego uczniowie zbierali ją w swoich domach. Do placówki przynosili uzyskane w ten sposób pieniądze. Ponadto, dwukrotnie w ciągu roku podczas zebrań z rodzicami, przeprowadzono zbiórkę datków na ten cel, wśród rodziców i nauczycieli. Towarzyszyła temu akcja plakatowa na terenie szkoły wykorzystująca materiały otrzymane od Klubu Gaja.

Po raz pierwszy do akcji Klubu Gaja *Zbieraj makulaturę, ratuj konie* włączyło się **Przedszkole nr 28 im. Małych Astronomów w Poznaniu**. Makulaturę zbierały i dzieci, i rodzice. Na terenie przedszkola stanął specjalny pojemnik, który nieodpłatnie udostępniła poznańska firma SurDraMet. Bardzo ważna była akcja informacyjna. Plakaty i ulotki znalazły się na tablicach informacyjnych dla rodziców oraz na stronie internetowej przedszkola. Chodziło o to, by jak największą liczbę osób przekonać do idei ratowania koni i ochrony drzew jednocześnie.

Laureaci konkursów Święta Drzewa

Ucz się
z klimatem –
ucz się
nieustannie

Klub Gaja rozstrzygnął 1. Konkurs *Ucz się z klimatem* dla osób zawodowo i społecznie zainteresowanych rozwojem edukacji ekologicznej, zgodnie z najnowszymi potrzebami ochrony środowiska. Głównym celem konkursu jest pogłębienie wiedzy o roli drzew w ekosystemach i ochronie klimatu. Zmiany klimatyczne, które wymagają nauki adaptacji do gwałtownych przemian, to jeden z priorytetów Święta Drzewa Klubu Gaja.

Na konkurs nadesłano 81 scenariuszy na lekcje w różnych grupach wiekowych, od przedszkola po szkołę ponadgimnazjalną. Scenariusz mógł dotyczyć dowolnego przedmiotu. W jury konkursu znaleźli się filozofka, metodyczka, edukatorzy oraz dziennikarka.

Laureaci pierwszych miejsc:

Scenariusz **Katarzyny Korgól (Przedszkole nr 1 w Koniecpolu; w kat. przedszkola)** na lekcję wychowania przedszkolnego, pozwala na obserwację ciekawych eksperymentów (z balonikami, świecą) i rozpoznawanie zapachów. Interesującą propozycją jest ocenianie tac z ligniną posmarowaną wazeliną, które tydzień wcześniej rozłożono w różnych punktach miasta (ruchliwa ulica, osiedle, park).

Kanwa scenariusza **Wandy Fibakiewicz (Szkoła Podstawowa nr 120 w Łodzi; kat. szkoła podstaw. kl. 1–3)** to wiersz *Śmierć drzewa* i zajęcia metodą dramy. Dzieci wczuwają się w rolę drzew i ludzi, którzy je niszczą. Zaproponowano także obejrzenie filmu, opracowanie piosenki i rozwiązanie krzyżówki matematycznej.

Wycieczkę do lasu i pracę w zespołach zaplanowała **Grażyna Zarychta (Szkoła Podstawowa nr 28 w Gliwicach; kat. szkoła podstaw. w kl. 4–6)**. Aby przekonać uczniów, że każdy liść to osobna fabryka pokarmu dla drzewa, oglądają je przez lupę. Jako leśni tropiciele wyszczególniają warstwy lasu, ich zwierzęta i kształty drzew. Zajęcia kończy pytanie: *Co by się stało, gdyby na Ziemi zabrakło lasów?*

Zajęcia zaproponowane przez **Aleksandrę Lament (Gimnazjum Centrum Szkoleniowego Wiedza w Koninie; kat. gimnazjum)** oparto na pracy badawczej. Uczniowie mogą ustalić m.in. jaką rolę odgrywają fitoncydy oraz olejki eteryczne wydzielane przez drzewa i krzewy iglaste; zauważyć, co zaspokaja zapotrzebowanie ludzi i zwierząt na tlen; ustalić znaczenie lasów na terenach górskich i określić funkcję terenów zadrzewionych przy fabrykach.

Jarosław Bloch (VI Liceum Ogólnokształcące im. J. Długosza w Katowicach; kat. ponadgim.) zaproponował debatę. Uczniowie muszą poznać i przytoczyć argumenty zarówno przeciwników wycinania lasów tropikalnych, jak i beneficjentów takiego postępowania, czyli miejscową ludność.

Pozostali laureaci oraz scenariusze zajęć na stronie www.swietodrzewa.pl

Nagrody Czarodziejskiego Drzewa

Z całej Polski Klub Gaja wyłonił laureatów konkursu o Nagrodę Czarodziejskiego Drzewa 9. edycji programu Święto Drzewa. Po latach współpracy postanowiono wręczyć także Złote Czarodziejskie Drzewo. Uroczyste przekazanie statuetek odbędzie się w październiku 2012 roku w Warszawie, podczas gali inauguracyjnej 10. jubileuszową edycję Święta Drzewa.

Zespół Szkół Specjalnych im. Juliana Tuwima w Stargardzie Szczecińskim – za posadzenie największej liczby drzew – 8 tysięcy

Szkoła Podstawowa nr 1 w Koźuchowie – za posadzenie 4 tysięcy drzew we współpracy z Nadleśnictwem Nowa Sól

Miejski Ośrodek Kultury w Olkuszu – za zaangażowanie największej liczby uczestników – 3 tysięcy osób

Zespół Szkół w Dębach Szlacheckich – za zaangażowanie różnych instytucji i sadzenie drzew dla edukacji, życia rodzinnego, duchowego i sportowego

Nadleśnictwo Zawadzkie – za zaangażowanie placówek oświatowych oraz osób niepełnosprawnych i wykluczonych społecznie

Szkoła Podstawowa w Leszynie Szlacheckim – za wieloletnie sadzenie drzew i wielostronne działania na rzecz drzew, zwierząt i ludzi

Stowarzyszenie PAKLA z Międzyrzecza – za zaangażowanie różnych grup wspólnoty lokalnej w sadzenie 2, 5 tysięcy drzew

Przedszkole Publiczne nr 7 w Ostrowcu Świętokrzyskim – za pomysł na *Ścieżkę wrażliwości* i otwartość na całą społeczność lokalną

Szkoła Podstawowa nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi w Gołdapi – za inicjatywę obsadzenia świerkami wysypiska śmieci

Szkoła Podstawowa im. Stanisława Polakowskiego w Strzyżowicach – za energię, pomysł i otwarcie Święta Drzewa na społeczność lokalną

Zespół Szkół Budowlanych im. K.K Baczyńskiego w Chorzowie – za pomysł połączenia Święta Drzewa ze świętem architektury

Złote Czarodziejskie Drzewo

LeasePlan Fleet Management Polska – za wieloletnie wspieranie programu Święto Drzewa oraz sadzenie drzew z pracownikami i klientami firmy

Zagłosuj na Drzewo Roku – jedenaście finałowych drzew Klubu Gaja

Jest wierzba między blokami i najstarszy dąb w Polsce; olbrzymi platan i uświęcona Rozalia; lipa najstarsza w Europie, aleja dębowa i wiele innych drzew! Klub Gaja wybrał jedenastu kandydatów do finału konkursu Drzewo Roku 2012.

Spółeczności lokalne, które zgłosiły drzewa muszą ostro rywalizować, bo wygra to, które zdobędzie najwięcej głosów internautów podczas plebiscytu w czerwcu 2012 r. Po raz pierwszy konkurs Drzewo Roku Klub Gaja przeprowadził w 2011 r. Laureat – dąb Grot z Dębłina, który wziął udział w tegorocznym konkursie na Europejskie Drzewo Roku, zajął 5 miejsce. Rywalizował z drzewami z Francji, Słowacji, Węgier, Rumunii, Czech i Bułgarii.

Do 2. edycji konkursu Drzewo Roku Klubu Gaja nadesłano 290 zgłoszeń z całej Polski. Do finału wybrano następujące drzewa. Podajemy je w kolejności alfabetycznej, uwzględniając nazwę miejscowości, w której się znajdują.

Dąb Bartek

Dąb Bartek – Bartków (woj. świętokrzyskie) – zgłoszenie nadesłały: **Fundacja Odzyskaj środowisko w Kielcach, Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Kielcach, Urząd Gminy Zagnańsk, Zespół Szkół Leśnych w Zagnańsku.**

Dąb Kameduła

Dąb Kameduła – Bieniszew (woj. wielkopolskie) – zgłoszenie nadesłało **Konińskie Towarzystwo Sportów Rekreacyjnych Sport Club Konin.**

Platan Olbrzym

Platan Olbrzym – Chojna (woj. zachodniopomorskie) – zgłoszenie nadesłało **Gimnazjum Specjalne przy Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Chojnie.**

Buk Drzewo Szczęścia

Buk Drzewo Szczęścia – Istebna (woj. śląskie) – zgłoszenie nadesłał **Zespół Szkół Specjalnych przy Wojewódzkim Centrum Pediatrii Kubalonka w Istebnej.**

Wierzba Adam

Wierzba Adam – Katowice, ul. Piastów 7 (woj. śląskie) – zgłoszenie nadesłał jeden z **mieszkańców 13-piętrowca.**

Platan – Kozy

Platan – Kozy, ul. Krakowska 3–5 (woj. śląskie) – zgłoszenie nadesłał **Urząd Gminy Kozy.**

Dąb Aleksander

Dąb Aleksander – Krościenko Wyżne, ul. Dworska (woj. podkarpackie) – zgłoszenie nadesłało **Stowarzyszenie Kulturalne Dębina w Krościenku Wyżnym.**

Wierzba – Legionowo

Wierzba – Legionowo, ul. Norwida (woj. mazowieckie) – zgłoszenie nadesłała **Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Legionowie.**

Lipa Okręt

Lipa – Motarzyno (woj. pomorskie) – zgłoszenie nadesłała **Szkoła Podstawowa im. Leśników Polskich w Motarzynie.**

Dąb Rozalia

Dąb Rozalia – Święta Rozalia (woj. mazowieckie) – zgłoszenie nadesłała **Publiczna Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Starym Szelkowie.**

Lipa Wambierzyce

Lipa – Wambierzyce (woj. dolnośląskie) – zgłoszenie nadesłał **Zespół Szkolno-Przedszkolny w Wambierzycach.**

Głosowanie na www.swietodrzewa.pl

Przedszkole nr 48 w Zabrzcu

**Klub Gaja to polska,
nowoczesna
organizacja
ekologiczna, która
buduje Pokolenie
Eko21 wieku**

Wspieraj działania Klubu Gaja

Od blisko 25 lat angażujemy społeczność do działań na rzecz środowiska i poszanowania praw zwierząt. Zachęcamy do rzeczywistych, a nie pozornych działań. Otwieramy debatę społeczną na temat co to znaczy być ekologicznym. Konsekwentnie uczestniczymy w budowaniu społeczeństwa obywatelskiego, w tworzeniu nowych postaw społecznych podkreślających wagę codziennych wyborów w stosunku do świata przyrody i zwierząt. Nasze idee i działania ekologiczno – artystyczne inspirują do współpracy różnorodne środowiska społeczne, pokoleniowe, zawodowe i kulturowe.

Pomóż chronić przyrodę i ratować zwierzęta

- Działaj! Włącz się w nasze programy i kampanie na rzecz ochrony środowiska, polepszenia warunków życia zwierząt hodowlanych i dzikich, dołącz do nas na **Feacebooku**, polecaj Klub Gaja znajomym.
- Pomóż ratować zwierzęta, przekazując Klubowi Gaja **Swojego podatku**. Pomożesz nam działać na rzecz krzywdzonych zwierząt – tych dzikich, którym ogranicza się przestrzeń życiową, jak i hodowlanych, których podstawowe potrzeby są ignorowane. Wystarczy wpisać w PIT nasz KRS: 0000120069.
- Możesz wesprzeć Klub Gaja **darowizną** lub **zlecić stałe polecenie zapłaty**. Wystarczy nawet 20 zł miesięcznie. Każde Twoje wsparcie ma ogromne znaczenie, dzięki niemu możemy skutecznie działać na rzecz środowiska i poszanowania praw zwierząt. Nr konta: 90 2030 0045 1110 0000 0067 3120.

Klub Gaja jest Organizacją Pożytku Publicznego. Nie prowadzimy działalności gospodarczej. Działamy dzięki dotacjom, wsparciu darczyńców oraz wpłatom z 1% podatku.

Nr konta: 90 2030 0045 1110 0000 0067 3120

KRS: 0000120069

Zdjęcia Archiwum Klubu Gaja, Tomek Pikula (str. 38)

© Copyright by Klub Gaja 2012

Wydawca Klub Gaja, 43-365 Wilkowice, ul. Parkowa 10, tel./fax (33) 812-36-94,

e-mail: klubgaja@klubgaja.pl

ISBN 978-83-61608-05-9

Wydrukowano na papierze FSC – ARTIC VOLUME WHITE
produkowanym w sposób przyjazny dla środowiska

KLUB GAJA

Klub Gaja to polska, nowoczesna organizacja ekologiczna,
która buduje Pokolenie Eko21 wieku.
Od blisko 25 lat zachęcamy do rzeczywistych, a nie pozornych
działań na rzecz środowiska i poszanowania praw zwierząt.

www.klubgaja.pl

Święto Drzewa 2011

Patronaty

PREZYDENT
MIASTA STOLECZNEGO WARSZAWY

Patronat Honorowy
Marszałek Województwa Śląskiego

Partner strategiczny

Partnerzy

Współpraca

Dofinansowano ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach

ISBN 978-83-61608-05-9